

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

студентка 6 курсу, 613 групи

Песарюк Світлана

Керівник: кандидат педагогічних
наук, асистент **Шульга А.В.**

До захисту допущено

На засіданні кафедри

Протокол №4/1 від 16 листопада 2021р.

Зав. кафедрою _____ проф. Романюк С.З.

ЧЕРНІВІЦІ - 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	
1 ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
1.1. Аналіз поняття педагогічної взаємодії та погляд вчених на її проблему	6
1.2. Актуальність та можливості дистанційного навчання в сучасних умовах.....	11
1.3 Переваги та недоліки дистанційного навчання в організації педагогічної взаємодії.....	20
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ II. УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В	
2. КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
2.1 Дослідження стану організації педагогічної взаємодії під час дистанційного навчання	30
2.2 Особливості організації педагогічної взаємодії в умовах дистанційного навчання	39
2.3 Інформаційна підтримка та програмне забезпечення як важлива умова організації педагогічної взаємодії в процесі дистанційного навчання.....	50
2.4. Методичні поради щодо проведення дистанційного навчання в початкових класах.....	60
Висновки до розділу 2	65
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність дослідження. Основною проблемою, яка досліджується є спрямування навчально-виховного процесу на формування повноціної, цілеспрямованої, аналізуючої особистості, як наслідок розвивати її здібності, потенційні можливості, таланти і хист кожного учня в умовах дистанційного навчання. Завдяки всебічному розвитку, самовдосконаленню, самореалізації педагога учень має змогу перейняти досвід, зрозуміти, отримати знання та використовувати їх.

З появою пандемії COVID -19 з'явилася проблема, яку частково вирішили з допомогою дистанційного навчання. Станом на сьогоднішній день всі гостро відчули проблему пов'язану з дистанційним навчанням. Як наслідок проблема виникла і у викладачів через відсутність єдиної системи вимог викладання матеріалу в умовах, які виникли, і в учнів, студентів, батьків – через перебудову подачі інформації. Прагнучи до спільної діяльності та взаємодії в навчальному процесі необхідно розпочати партнерство всіх учасників. Основою процесу співробітництва є перебудова відносин педагога і учнів у рівноправні. Реалізація цієї ідеї стикнулася з труднощами, адже необхідно дотримуватись механізмів суб'єкт - суб'єктивної взаємодії з учнями під час діалогу, звернути увагу що ефективність освіти досягається не тільки збільшенням заходів, які проводяться, а найперше націлятися на розвиток творчого спілкування, створення середовища, де будуть враховані базові потреби, потреби у навчанні, додаткові потреби (для учнів з особливими освітніми потребами). В такому середовищі перед учнями відкривається можливість відстоювати свою думку, сприяти розвитку нових та удосконалення набутих навичок, отримання нових знань в цікавій формі, позитивне ставлення до оточуючих.

Стан дослідження проблеми. Розглядаючи дистанційне навчання в цілому можна виділити багато переваг: на учня зменшується навантаження, домашня атмосфера, більше вільного часу та самостійної роботи, можливість опрацьовувати навчальний матеріал індивідуально у визначені

терміни. При такому навчанні з'являються і деякі недоліки: з'являється потреба заохочувати до навчання, зменшується обсяг спілкування з вчителем, однолітками, довготривала робота за комп'ютером впливає на стан здоров'я учнів, часто домашні завдання не мають чіткого, швидкого терміну виконання, що не дисциплінує учня.

Проблеми організації педагогічної взаємодії в умовах дистанційного навчання вивчають в сучасній педагогічній літературі: В.М. Кухаренко, О.П. Муковіз, Л.Л. Ляховська, В.Ю. Биков, О.М. Спірін, І.П. Воротникова, В.І. Шуляр, Ю.М. Богачов, А.Лотоцька, Бібік Н., Биков В.Ю., Вишнівський В.В., Воротникова І.П., Глуховська Н.А., Громко Г., Коренев А.А., Березовін Н.А. та ін.

Мета дослідження: дослідити стан та обґрунтувати умови організації педагогічної взаємодії в процесі дистанційного навчання.

Завдання дослідження:

- проаналізувати теоретичні засади педагогічної взаємодії;
- розкрити потенціал дистанційного навчання в організації педагогічної взаємодії;
- вивчити стан та особливості організації педагогічної взаємодії в умовах дистанційного навчання;
- обґрунтувати умови організації педагогічної взаємодії в умовах дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження: педагогічна взаємодія в освітньому процесі.

Предмет дослідження: умови організації педагогічної взаємодії в процесі дистанційного навчання.

Методи дослідження: теоретичний, аналітичний, пошуковий, описовий, порівняльний.

Теоретичне значення полягає у теоретичному обґрунтуванні педагогічної взаємодії в умовах дистанційного навчання, виявлення проблемних питань шляхи їх розв'язання.

Практичне значення полягає в тому, що матеріали дослідження можна використовувати вчителям початкової школи, викладачам та студентам закладів вищої освіти, батькам для розуміння процесу навчання і допомоги дітям при навчанні.

Структура роботи. Магістерська робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 96 сторінок, із них 70 основного тексту. У роботі 17 рисунків, 5 таблиць, 5 додатків.

РОЗДІЛ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТЕОРІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1.1. Аналіз поняття педагогічної взаємодії та погляд вчених на її проблему

Вимушений перехід навчальних закладів усіх рівнів освіти на дистанційний формат реалізації освітніх програм у березні 2020 р. актуалізував як практичні питання організації педагогічного процесу в нових умовах, так і проблеми концентрації педагогічного досвіду та розробки теоретичної бази різних аспектів освіти, що реалізуються дистанційним способом.

До теперішнього часу представляється можливим проаналізувати досвід минулих напрацювань і дійти деяких висновків про можливості педагогічної взаємодії в дистанційному форматі як одного з важливих компонентів освіти (Березовин, Н.А. & Цырельчук Н.А., 2008, с.35).

Для розвитку учня як особистості в умовах Нової української школи важливу роль відіграє компетентність, яка постає, як здатність задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, мати мету та досягати результатів.

Педагогічна взаємодія – це обмін інформацією, пізнання особистості, організація творчої діяльності й побудова відносин за допомогою різних комунікативних засобів, збіг спрямованості і педагогічного впливу й відповідальної реакції тих, кого навчають.

Поняття «педагогічна взаємодія» прогнозує взаємну активність навчає і навчається. В педагогічному процесі зображується в повному обсязі педагогічна взаємодія і складається з педагогічного впливу і сприймання учня.

Визначають наступні зв'язки між суб'єктами і об'єктами виховання:

- комунікативні зв'язки;
- організаційно-діяльні зв'язки;
- інформаційні зв'язки;
- управління і самовпорядкування.

Вищеперераховані види зв'язків знаходяться у неодмінному взаємозв'язку і взаємодії, в результаті чого вийде єдиний процес педагогічної взаємодії.

Для дієвості педагогічної взаємодії вчитель повинен використовувати різні прийоми, які сповнені високих прагнень щодо ставлення до школярів. В.О. Сухомлинський розумів, що педагогічний процес це безперервний шлях удосконалених взаємодій викладачів і здобувачів освіти. Вчений притримувався думки, що спочатку у формуванні взаємин між ними виявляються схвальна тенденція, в іншому – утворюються різні негативні ситуації. Також по різному і не завжди підконтрольно проходить розвиток вихованця. Всі учні прагнуть позиціонувати себе відповідно до вимог моральних норм, що не завжди можливо через брак досвіду (Ребрина, В.А., 2012).

Тому, суперечності є головною умовою педагогічного процесу. Перед педагогом стоїть питання відшукати дієві шляхи вирішення. В багатьох випадках ці методи не дають бажаного результату.

Особливе місце у системі взаємодії вчителя і учнів належить педагогічній культурі. Перехід до особистісно орієнтованого типу навчання неможливий без істотного підвищення рівня педагогічної культури вчителів. В основі культури лежить ціла наука про педагогічну діяльність, основним осередком якої є особистість дитини.

Сутність педагогічної культури полягає в особливому ціннісному ставленні до дитинства як унікального неповторного періоду людського життя та кожної дитячої особистості як самоцінності (Кульневич С.В.). Педагогічна культура розглядається як головна характеристика взаємодії вчителя та учнів. Вона здійснюється як змінна система педагогічних цінностей, творчих способів педагогічної діяльності та особистих досягнень вчителя у створенні педагогічної практики з позиції людини культури з позиції С. В. Боднарєвська пропонує вважати:

- педагогічну позицію вчителя стосовно здобувачів освіти та її здатність взаємодіяти з нею;
- психолого- педагогічну компетентність та розвинуте педагогічне мислення;
- досконале володіння предметом, що викладається та технологіями;
- навички працювати творчо, динамічно, вміти швидко вчитися, удосконалювати свою педагогічну діяльність;
- культура поведінки викладача при взаємодії з учнями.

Педагогічну взаємодію як ідею розглядали в педагогічних дослідженнях відповідно до (Богачов Ю.М., 2012, с.38):

- продуктивної взаємодії у навчальній діяльності (Якса Н.В., Яценко Г.Ю.);
- управління навчальною діяльністю класу (Ромашина С.Я.);
- комп'ютерно-опосередкованої комунікації (Машбиць Є.І., Меньшова Ж.А., Розіна І.М.);
- формування та засвоєння понять з різних навчальних дисциплін, розвитку творчих здібностей (Бабій М.Ф.)
- Проаналізувавши педагогічну взаємодію слід мати на увазі причинно-наслідкові зв'язки та окреслити найбільш важливі. Ці дослідження дадуть змогу краще планувати нові рівні самоудосконалення особистості.

Проаналізувавши причини недоліків у навчальній роботі будь-якого колективу дає можливість правильно визначити завдання, які допоможуть усунути недоліки в роботі.

- Розробляючи стратегічну лінію управління педагогічним процесом, потрібно з'ясувати основний осередок в педагогічній діяльності. Також необхідно визначати і змістовний зв'язок між педагогічними явищами, враховуючи головну роль ефективного аналізу педагогічних явищ. Отже, система педагогічного процесу складається з об'єктів і

суб'єктів виховання, де об'єктом виховання - є учні, а суб'єктом виховання – навчання.

- Система педагогічного процесу складається з різноманітних зв'язків, які можуть виникати між ними, з умов, де проходить взаємодія суб'єктів і об'єктів виховання.

- Безпосередньо пов'язані з творчим процесом вчителя стиль спілкування – його органічна частина. Від продуктивності спілкування залежить сама творча ситуація у педагогічній діяльності.

- Аналіз цієї проблеми наводить В. А. Кан-Калика (Сівак Н. А., 2015, с.410) до висновку, що стиль спілкування вчителя та учнів найбільшим чином впливає на власне творчу структуру педагогічного процесу: по-перше, правильний, органічний, плідний стиль спілкування стимулює творчий процес самого вчителя; по-друге, правильний стиль спілкування спрямовує творчий процес учнів, активізує їх; по-третє, правильний стиль спілкування організує необхідну взаємодію творчого процесу вчителя та учнів, тобто утворює цілісний творчий педагогічний процес.

Пропонуємо розглянути педагогічну взаємодію в різних формах навчання учнів закладів загальної середньої освіти (див. Рис.1.1) (Богачов Ю. М., 2012, с. 37).

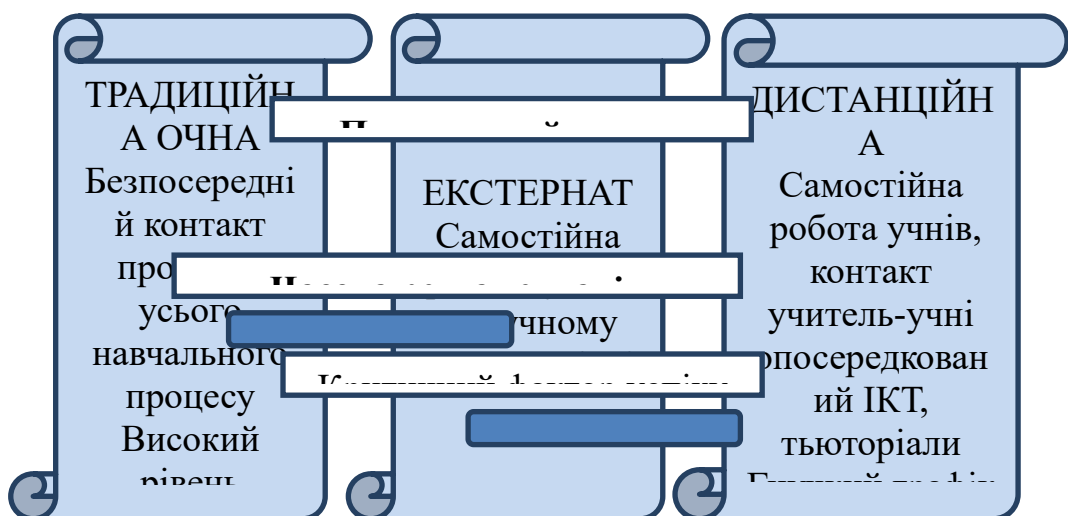

Рис.1.1. Педагогічна взаємодія у різних формах навчання учнів закладів загальної середньої освіти (порівняння)

Унаслідок логіки виховної взаємодії наступні стадії комунікацій відділяються (Богачов Ю.М, 2012, с.71):

- створення первинного спілкується з здобувачами освіти освітою протягом процесу підготовки до цього виховного руху. Процес планування комунікативного компонента структури педагогічної, виховної взаємодії починається з особливостей окремих учнів та якості занять проведених педагогом.

- початкового спілкування із здобувачами освіти протягом процесу підготовки до цього педагогічного спілкування. Починається процес планування комунікативного елементу структури педагогічної взаємодії, що відповідає особливостям окремих учнів, педагогічним завданням, якості роботи педагога, особливостям навчальної групи, педагогічній ситуації;

- налагодження педагогічного спілкування між всіма учасниками навчального процесу. Основним моментом даного етапу є звернення і наступне утримання педагогом уваги учнів, адже успіх спілкування безпосередньо залежить від вміння педагога сконцентрувати увагу учнів на собі;

- керування процесом спілкування при педагогічній взаємодії. Даний етап передбачає з'ясування умов та структури педагогічного спілкування;

- підбиття підсумків спілкування й конструювання нового педагогічного завдання. Це є завершальна стадія, яка зазвичай здійснюється у вигляді різних опитувань та анкетувань.

У реальній педагогічній діяльності представлена логіка може бути іншою, по різному коригованою та зміненою. Що стосується етапів, то вони можуть бути не чітко проявлені або усунуті.

Якщо при традиційному навчанні педагог і учні спілкуються в школі, то при дистанційному навчанні суб'єкти навчання розділені у часі і просторі, різне місце перебування, для ведення свого діалогу вони

поєднуються завдяки кейсовим, телекомунікаційним та Інтернет – технологіям.

Проаналізувавши вищесказане можна дійти висновку, що педагогічна взаємодія у віртуальному осередку суб'єктів дистанційного навчального процесу звичайно, що відрізнятися від подібної за традиційних умов. В результаті виникає актуальна педагогічна складність дослідження особливостей педагогічної взаємодії у віртуальному середовищі суб'єктів дистанційного навчального процесу.

1.2. Актуальність та можливості дистанційного навчання в сучасних умовах

Дистанційне навчання бере початок в 1840 р., тоді почали використовувати друковані навчальні матеріали, які надсилались учням поштою, засновником вважають І. Петмена. У 1856 р. Ч. Тусеном та Ланченштейдтом був створений перший заклад дистанційного навчання – Берлінський інститут вивчення іноземних мов (Вишнівський В.В., 2014, с.7).

Згодом для дистанційного навчання стали застосовувати телебачення і радіо для трансляції навчальних програм. Паралельно навчальні записи розповсюджувались на аудіокасетах, а спілкування відбувалось за допомогою пошти та телефонного зв'язку.

З розвитком технічних засобів навчання з'явилися нові можливості, щоб передати потрібну інформацію. Так, відеомагнітофони, а згодом DVD програвачі розкрили більше можливостей та покращили рівень подання інформації. Потужним засобом трансляції освітніх передач стали – Інтернет та супутникове телебачення. Також почали практикуватись інтерактивні навчальні середовища, аудіо – конференції, телеконференції.

Починаючи з 90-х років ХХ століття у системі освіти США з'являються національні університети дистанційного навчання . Після чого

чітко окреслились напрямки застосування дистанційної освіти: спеціальності, наукові ступені. Дистанційна форма навчання давно є нормою для багатьох країн світу, таких як США, Канада, Великобританія, Франція, Індія, Китай. Поняття DISTANCE EDUCATION в цих країнах знайоме кожному. Що стосується нашої країни це досить нова форма навчання отримання освіти

Сучасна людина має необхідність навчатися протягом всього життя, щоб завжди бути висококваліфікованим спеціалістом. Ось тому освітні заклади, компанії роблять свої навчальні ресурси зручними, доступними, якісними для роботи з ними в будь-який час. Електронне навчання є чудовою перспективою та доповненням до традиційних методів навчання, а також для розвитку нових видів дистанційної освіти.

«Дистанційне навчання (ДН) – це організований засобами ІКТ з використанням дистанційного курсу навчальний процес, якому притаманні всі особливості звичайного (очного) навчального процесу» (Кухаренко В.М., 2019, с. 6).

Дистанційне навчання надає змогу використовувати його в школах, коледжах, вищих навчальних закладах, а також для підвищення кваліфікації й перепідготовки фахівців. Воно дає можливість одержати знання та диплом усім, хто має різні причини не може вчитися (пандемія COVID -19, працює, виховує дітей, має фізичні вади, діти з особливими освітніми потребами).

Зручно навчатися в такому режимі отримавши навчальні матеріали в друкованому чи електронному варіанті, можна використовувати телекомунікаційні мережі учень може здобувати знання вдома.

Для розвитку учня як особистості в умовах Нової української школи важливу роль відіграє компетентність, яка постає, як здатність задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, мати мету та досягати результатів. Кожна компетентність включає відповідні знання, уміння, практичні навички, цінності, поведінку (Гавлітіна Т., 2021, с. 40).

Якщо порівняти дистанційну з традиційною освітньою технологією, то навчання доповнюється вимогами щодо повноцінного методичного забезпечення учнів електронними версіями підручників, посібників, тестових матеріалів контролю ефективності засвоювання знань і системою навчальних завдань.

Завдяки комп'ютерним системам відкривається можливість проєкзамувати, виявити помилки, зробити відповідні рекомендації, доступ до електронних бібліотек, практичні тренування, за декілька хвилин можна отримати потрібну інформацію, розділ книги, абзац, вірш, цитату.

Головними чинниками при побудові інформаційно-освітнього середовища повинні бути: масове використання у навчально-виховному процесі комп'ютерно орієнтованих засобів, практичне застосування дистанційних технологій, використання інформаційно комп'ютерних технологій для управління освітою на різних рівнях (Биков В.Ю., 2017, с.193).

Навчальні курси набувають вигляду ігрових ситуацій, супроводжуються термінологічними словниками і надають доступ до основних вітчизняних і міжнародних баз даних і різних знань на різній відстані, в різний час.

Дистанційне навчання одразу показало свою перевагу і перспективу. Адже з допомогою створення мобільного інформаційно-освітнього середовища, електронних засобів передавання інформації, телекомунікаційних технологій забезпечились більші можливості комунікації між всіма учасниками навчального процесу при збереженні його якості.

Дистанційне навчання може відбуватися в двох режимах: синхронному та асинхронному (Латигіна А.Г., 2021, с.29). Синхронний режим надає можливість співпрацювати в режимі реального часу (працюють одночасно онлайн). Традиційна структура уроку взагалі не підійде для роботи в даному режимі. На дистанційному уроці є можливість

запланувати: меншу кількість пояснень, максимальну – інтерактивну. Робота в цьому режимі передбачає роботу з головним матеріалом, завдання орієнтовані на взаємодію із здобувачами освіти, дотримання чітких інструкцій, час на розв’язання практичних завдань (використання різних інструментів дистанційного навчання), враховувати результати роботи та зворотній зв’язок.

Асинхронний режим реалізується за графіком, який буде максимально зручним для вчителів та здобувачів освіти, із застосування різних засобів інформації, аудіо- та відео уроки, презентації, слайд-шоу, дошки обговорень, груп в соціальних мережах (Viber та інші).

Працюючи з розкладом уроків, консультацій на час дистанційного навчання, слід застосовувати різні режими взаємодій: асинхронний, синхронний, необхідно працювати як з підручниками згідно програми так і в додаткових та робочих зошитах; на практичних онлайн ресурсах та сервісах. Пропонуємо розглянути структуру дистанційного навчання (Воротникова, І. П., 2017) та налагодження взаємодії на базі ЗЗСО (див. Рис.1.2).

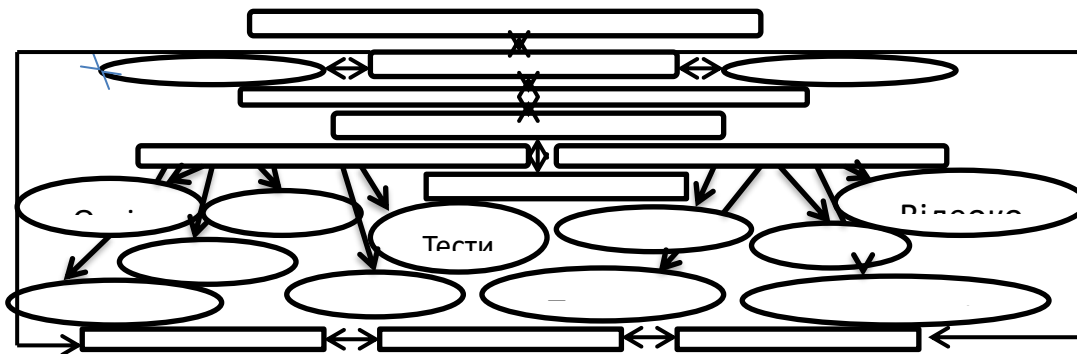

Рис. 1.2 Структура дистанційного навчання

Деякі викладачі мають проблеми під час підвищення кваліфікації в них виникають проблеми із засвоєнням інструментів синхронного та асинхронного режимів онлайн-навчання. Також виникають труднощі з налагодженням зв’язків між вчителями та здобувачами освіти.

Викладачам рекомендується (Кухаренко В.М., 2020, с.22):

- шукати позитивні моменти;

- виділяти час для професійного розвитку;
- використовувати зручні інструменти, які відомі учням;
- використовувати діяльність, яка потребує взаємодії;
- спілкуватись з учнями через живі чати;
- бути терплячими до себе і своїх учнів.

Метою дистанційного навчання є надання однакових освітніх можливостей населенню у будь-яких районах країни за допомогою інформаційних та телекомунікаційних засобів, а також підвищення якісного рівня освіти (Муковіз О.П., 2018).

Розглянемо основні завдання дистанційного навчання:

- стимулювання та розвиток здібностей, навичок самонавчання, які утворюються з допомогою розширення та поглиблення навчальних технологій, прийомів;
- розвиток пізнавальної мотивації, який зосереджений на
- визначенні цінностей та внутрішніх мотивів, які стимулюють до навчання;
- мотивування інтелектуальної активності учнів, залучення їх до
- відбору, обробки матеріалу, визначення цілей вивчення і застосування матеріалу (Пономарьова ГФ., 2013).

Основними напрямками при формуванні інформаційно-освітнього середовища мають бути: масове використання у навчально-виховному процесі комп'ютерних засобів, впровадження технологій дистанційного навчання, широке використання інформаційно-комп'ютерних технологій в управлінні освітою та всіх закладів (Биков В.Ю., 2017, с.193).

Українська дослідниця В. Кухаренко такі види спілкування в дистанційному навчанні:

- спілкування дистанційне; побудова педагогічної взаємодії з вчителем відбувається в атмосфері співробітництва;

- спілкування з співробітниками; більшість здобувачів освіти відчують потребу бути в соціумі для активного спілкування, обговорення, не всі учні можуть здобувати освіту без спілкування;
- форум для активних дискусій; завдання викладача створити сприятливе середовище для обговорення різних тем, визначення різних поглядів та думок щодо ситуацій;
- домашні завдання та підбиття підсумків навчання (Кухаренко В.М., 2020).

Згідно «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних.

«Педагогічні технології дистанційного навчання - це технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів з структурованим навчальним матеріалом. Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку» (Концепція, 2000).

Організація педагогічної взаємодії передбачає ознайомлення учнів з певною частиною інформації і мотивування суб'єктів навчального процесу до певних дій. Відповідь учня може бутити реалізована як відповідь, репліка, розповідь, повідомлення. Існують такі види спонукання: порада, пропозиція, вимога, запрошення, прохання, попередження, престоорога.

В даний час навчання в дистанційному режимі часто стало порівнювати з новітніми технологіями застосування комп'ютерів в процесі навчання. Основним засобом розвитку цього виду стали навчальні програми, що в майбутньому активно використовують сучасні телекомунікаційні мережі. Вчителі практики не уявляють процесу навчання без електронної пошти, яка стала надійним помічником для надсилання

різних завдань, відповідних до ситуації вказівок, електронних навчальних посібників.

Користування електронною поштою у навчальному процесі має такі переваги (Лотоцька А., 2020):

- вона забезпечує обмін досвідом між викладачами різних предметів;
- потужно мотивує учнів до навчальної дисципліни, що вивчається;
- удосконалює письмове мовлення, практику взаємодії учнів;
- надає змогу застосовувати нові методичні прийоми, що опираються на порівнянні власних даних учнів з тими, що отримані електронною поштою.

Одним із головних елементів дистанційного навчання є дистанційний курс .

«Дистанційний курс – це комплекс інформаційних науково-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених у віртуальному навчальному середовищі для організації дистанційного навчання на основі інформаційних і комунікаційних технологій для реалізації моделі дистанційного навчання» (Кухаренко В.М., 2016, с.28).

Діяльність тьютора починається за довго до навчального процесу, по кожному предмету утворюють дистанційний курс за своїми предметами. Протягом навчального процесу курси можуть бути доповненні і зміненні. Вчитель має право самостійно вирішувати яким буде його дистанційний курс і які складові будуть його наповнювати. Досвід багатьох вчених підтверджує думку, що комп'ютерні технології, динамічні об'єкти, моделювання різних ситуацій - якісно впливають на навчальний процес.

Кожен курс складається з розділів, які потрібно виконувати у визначені терміни. На основі викладених матеріалів тьютори складають тести і завдання, які теж поетапно слід виконувати. Тьютор може запропонувати для виконання завдання для підгруп учнів, які вирішуються

колективно і кожен робить свій внесок. Це важливо для їхньої взаємодії і вводить за допомогою чатів, форумів, електронної пошти та системи гостьових книг.

На сучасному етапі розвитку дистанційного навчання головне місце телекомунікаційні мережі, які характеризуються наступними перевагами:

- можливість спілкування багатьох з багатьма;
- спілкування, що не має обмежень географічно;
- спілкування, що немає обмежень за часом;
- спілкування на основі тексту, а не мовлення.

Дуже перспективними формами телекомунікаційного навчання є:

- змішаний режим;
- комп'ютерні телекомунікації та спілкування вчитель-учень;
- урок в режимі онлайн;
- додатки до існуючих навчальних курсів і предметів.

«Змішане навчання – цілеспрямований процес здобування знань, набуття умінь і навичок, засвоєння способів пізнавальної діяльності суб'єктами навчання та розвитку їхніх творчих здібностей на основі комплексного систематичного використання традиційних, інноваційних педагогічних технологій та інформаційно-комунікаційних технологій навчання (зокрема, електронного, дистанційного, мобільного навчання) за принципами взаємного доповнення з метою підвищення якості освіти» (Ляхоцька Л.Л., 2020, с.55).

Організація дистанційного навчання на практиці підкреслює, що телекомунікаційне середовище спілкування є передумовою створення нових методів, так як учні будуть не тільки пасивними споживачами інформації, а й набудуть власних предметних знань, на заміну звичайного проекту навчання приходить новий, який побудований на наступних положеннях:

- в основі навчального процесу - учень;
- учні мають головну роль у навчанні;

- технології направлені на розвиток здібностей до самоосвіти;
- в центрі навчальної діяльності – співробітництво.

Комп'ютерні телекомунікаційні мережі мають великі перспективи для свого розвитку. Використовуючи значні переваги можна робити висновки про подальші темпи розвитку технологій дистанційного навчання. Що не скажеш про дану технологію, яка повністю з часом замінить традиційну форму навчання, бо не всі види спеціальностей можна опанувати за даною технологією. Виключенням стають ряд професій, якими передбачено ґрунтова практична підготовка з відвідуванням спеціалізованих баз практики (медичні працівники, вчителі).

Розглянемо принципи дистанційного навчання *модульність* (можливість будувати і коригувати навчальний план до потреб учня), *гнучкість* (тривалість занять не обмежена, отримання необхідних знань з різних дисциплін), *паралельність* (можливість поєднувати кілька сфер діяльності), охоплення (різноманіття джерел інформації), *асинхронність* (мається на увазі той факт, що під час навчання всі можуть реалізувати технологію навчання з використанням зручного темпу, та за зручним графіком), *технологічність* (застосування інноваційних досягнень і телекомунікативних технологій), *застосування спеціальних форм контролю* (дистанційно організовані іспити, співбесіди, комп'ютерні тестові системи, прийом іспитів та заліків в режимі онлайн), *якість* (не поступається якості очної форми навчання, так як для підготовки дидактичних засобів залучаються найкращі вчителі і використовуються найсучасніші навчально-методичні матеріали) (Гогонянц С.Ю., 2020, с.6).

«Технології дистанційного навчання – це відкрита розгалужена система дидактичних та інформаційно-комунікаційних технологій, яка створена за рахунок поєднання подібних форм, методів і засобів навчання з метою отримання найвищої якості результатів навчання та використовується для розроблення дистанційних курсів, організації навчального процесу та керування ним» (І.В.Кулага, 2013, с.5).

Розрізняють технології дистанційного навчання за такими видами:

- Голосові - (мова йде про аудіоконференції, записи, інтерактивні технології);
- Відео – відеоуроки, фрагменти, слайди, фільми з практичним змістом, відеозаписи; прями відеотрансляції та конференції;
- Інформаційні (електронні системи) – обмін інформацією;
- Друковані – базова складова всіх програм дистанційного навчання (всі друковані підручники, методичні матеріали, посібники, дидактичні матеріали) (Кулага, І.В., 2013, с.5).

Зазвичай в програмах дистанційного навчання залучаються різні медіа та інструменти, які використовуються по- різному.

Отже, багато дослідників дистанційного навчання доводять, що воно може бути так само ефективне, як і аудиторне. Завдяки успішним програмам дистанційного навчання, послідовному алгоритму дій, взаємодії між учнями та викладачами досягається високий показник знань, отриманих легко невимушено і з цікавістю.

1.3. Переваги та недоліки дистанційного навчання

Як відомо дистанційне навчання з'явилося в Україні загалом нещодавно і підкорило користувачів новими можливостями. Широке використання такого методу почалося з потреби інтерактивної взаємодії студентів та викладачів під час навчання, сприяє самостійній роботі, дослідженні нового матеріалу. Особливою перевагою цього способу є те, що не обов'язково знаходитись в навчальних установах.

Дистанційне навчання пройшло багато етапів модернізації та розвитку. Починаючи від друкованих рефератів та конспектів до інтерактивних лекцій, семінарів, освітнє телебачення, E-Learning, інтернет-конференції, аудіо та відео трансляції, різні інтернет –трансляції.

Звичайно що і в цьому виді навчання є ті що підтримують і ті що проти даного виду.

Розглянемо переваги дистанційного навчання:

- збільшення кількості осіб, які зможуть отримати необхідні для навчання матеріали, для підготовки до ЗНО, а також учні з особливими потребами в розвитку;
- можливість батьків контролювати рівень знань св. оїх дітей;
- можливість до навчання осіб у віддалених важкодоступних регіонах;
- здатність учнів отримувати значний обсяг необхідних знань, для самостійного опрацювання, які не можуть бути включені в звичні класно-урочні форми та вибирати кількість вправ для виконання на вибір;
- можливість психологічної адаптації при підготовці до ЗНО;
- стирання кордонів між заочною і очною формами навчання (Миронов Ю.Б.).

Серед основних переваг дистанційної форми навчання можна розглянути наступні:

- навчатися можна за схемою двадцять чотири на сім. При якій з'являється можливість навчатися в будь-який час, коли і скільки часу проводити упродовж семестру на вивчення матеріалу. Будувати для свого навчання гнучкий графік;
- можливість навчатися без відвідування навчального закладу ;
- навчання що не перешкоджає основній діяльності, можливість навчатися одночасно в кількох закладах;
- можливість навчатися у своєму ритмі. Завжди можна повернутися до повторення більш складних правил, нових тем кілька разів переглянувши відео-лекції;
- доступ до навчальних матеріалів, необхідної літератури, зникає проблема з кількістю підручників, навчальних посібників;

- зв'язок з викладачами, репетиторами з допомогою: як онлайн, так і офлайн.

Консультація з викладачем з допомогою електронної пошти;

- використання дистанційних платформ підходить для налагодження комунікації, отримання у викладачів відповіді на виникаючі питання.

- дешева вартість навчання: наявність комп'ютера (дозволяє налагодити навчальну діяльність), не має витрат з опалення приміщення якщо всі працюють дистанційно;

- вчителі, репетитори, викладачі, що здійснюють педагогічну діяльність дистанційно, мають більше можливостей приділяти увагу учням, і працювати перебуваючи навіть на курсах підвищення кваліфікації чи на конференціях (Муковіз О.П., 2018).

Розглянемо основні переваги дистанційного навчання (Миронов Ю.Б., 2009) представлені в таблиці (див. Табл.1.1).

Таблиця 1.1

Основні переваги дистанційного навчання

Основні переваги дистанційного навчання		
Не потрібно залишати дім (тратити час і гроші на проїзд)	Можливість формування індивідуальної освітньої лінії	Гнучкість графіку, форм роботи і розмаїття цифрових ресурсів
Навчатися будь-де	Здобуття навичок самоорганізації	Структурованість
Навчатися будь коли	Отримання результатів	Маштабність
Мобільність	Зручність в межах часу	Дешева вартість навчання

Звичайно що є і деякі недоліки (Яремчук Н.Я., 2021):

- потреба в сильній мотивації, багато навчального матеріалу учень опрацьовує самостійно з допомогою надісланих матеріалів по програмі, що вимагає достатньої сили волі, самоконтролю та відповідальності;
- нестача практичних вмінь якісно налагодити дистанційне навчання за різними предметами;
- дистанційна освіта не підходить для розвитку комунікабельності, впевненості, навичок роботи у групі;
- недостатній контроль над засвоєнням учнями отриманих знань;
- можливість стороннього вторгнення в електронну базу даних;
- неможливість формування повної картини про зміст навчальних предметів.
- введення електронної системи оцінювання учнів;
- розробка додаткових курсів для підвищення рівня знань щодо ведення навчальної діяльності в дистанційних умовах.

На жаль є категорія учнів сільських шкіл, які не можуть використовувати цифрові ресурси через низьке забезпечення мобільними пристроями, ноутбуками та нестабільний доступ до Інтернету (Лотоцька А., 2020, с.45). В такій ситуації дистанційне навчання застосовується за бажанням та можливостями здобувача освіти, робота за підручником, додаткові завдання.

Оскільки основним змістом управління дистанційного навчання є комп'ютерна система, тому на початковому етапі формування навчальної діяльності виділяють основні вимоги до налагодження діалогової взаємодії, психологічні вимоги до педагогічної діяльності для підтримання належного рівня мотивації.

Розробляючи організацію діалогової взаємодії при дистанційному навчанні розробник формує основні вимоги до неї, враховуючи як вікові так і індивідуальні особливості учнів, тим самим враховує коли саме учня підключати до взаємодії. Так на думку Машбиця Ю.І. одним з поширених недоліків сучасних комп'ютерних систем є використання розробниками ширших можливостей діалогу, що сприяє порушенню ходу міркувань самого учня. Система при розв'язанні задачі ставить запитання, пропонує відповіді – не залишаючи учню проявити свою ініціативу.

Завдяки дистанційному навчанню не має відстані між вчителем і здобувачем освіти. Зручно і комфортно працювати з навчальною програмною не виходячи з дому. Виконуючи основну вимогу доступ до мережі Інтернет, наявність комп'ютера, мікрофона, веб-камери при необхідності, щоб встановити зручний в спілкуванні контакт з викладачем.

З іншого боку бачимо втрату інтересу до навчання. Велике значення у навчанні та в інтересі до нього має атмосфера у якій знаходиться учень. Перебуваючи вдома не завжди є мотивація для якісного навчання та запам'ятовування. Від навчання можуть відволікати домашні справи, інші фактори що не дозволяють сконцентрувати свою увагу на навчанні (Воротникова І.П., 2020).

Завдяки дистанційному навчанні економиться час, не потрібно ходити до навчального закладу, а навчатися безпосередньо з дому.

З іншого боку зекономлений час не завжди буде використано ефективно. Дистанційне навчання вимагає від учня вміння самостійно дотримуватись дисципліни в організації навчальної діяльності. Біля учня не буде вчителя який буде контролювати виконання домашніх завдань, рефератів, доповідей.

Від учня який навчається на дистанційному навчанні необхідно терпіння, вміння зосереджуватися та самоконтроль.

Головним фактором успішного навчання при дистанційному навчанні є технічне забезпечення: чим якіснішими будуть комп'ютер, ноутбук, мікрофон, веб-камера, тим якіснішими будуть online-уроки (краще, чітко бачити і чути вчителя). Проблеми можуть з'являтися при не якісному Інтернеті, коли зникає зв'язок, автоматично припиниться заняття, відключення від електромережі (часта проблема).

З допомогою сучасних технологій є можливість записати заняття, а в подальшому при потребі відтворити. Під час online-занять є можливість використовувати додаткові ресурси: аудіо-, відео-, фотографії, картинки, додаткові тексти. Ще можна уточнювати незрозумілі моменти з викладачами під час і після занять. Ці консультації є дуже ефективними інколи кращі ніж просто аудіо запис. Так під час повторного пояснення викладачем вивченого матеріалу можна згадати забуті правила, задати нові запитання(граматичні, синтаксичні, лексичні), вивчити нові (Лотоцька А., 2020)

З іншого боку виникає можливість недоброчесного проходження контролю навчання серед учнів (підказки з боку батьків та родичів, списування та обман). Контроль знань є важливою частиною при вивченні матеріалу, тому учням слід дотримуватись правил академічної доброчесності. З використанням технологій дистанційного навчання

вчителів важче відслідковувати за цим, так як в учнів з'явилося багато можливостей не добросовісно використовувати заборонені засоби.

Проаналізувавши переваги і недоліки дистанційного навчання можна виділити ряд критеріїв:

- При вивченні математичних дисциплін слід акцентувати увагу та слідкувати за ходом думок викладача, що можливо за допомогою слухового та візуального контакту. При дистанційному навчанні цього контакту досягти важко, тому слід налагодити якість звуку та картинки.

- Крім того, що учні будуть правильно виконувати завдання, втрачається можливість роботи біля дошки, пояснення своєї думки при виконанні завдання, виступ перед класом.

- Також при дистанційному навчанні слід використовувати не тільки текстову, але й графічну (таблиці, малюнки, дидактичні матеріали) інформацію для кращого засвоєння отриманих знань.

Розглянемо основні переваги дистанційного навчання (Миронов Ю.Б., 2009) представлені в таблиці (див. Табл.1.2).

Таблиця 1.2

Недоліки дистанційного навчання

Недоліки дистанційного навчання	
Не достатній рівень володіння комп'ютерною технікою, досвіду роботи в Інтернеті, застосування інтерактивних технологій навчання	Брак досвіду вміння чути й розуміти партнера, використати толерантність та делікатність у стосунках
Не вистачає прямого спілкування з вчителями та колегами	Відсутність навичок самоосвіти, саморозвитку, саморегуляції, рефлексії
Проблеми при складанні навчальних програм, підручників, документів, посібників	Не готовність вчителів до роботи в режимі дистанційного навчання
Проблеми з мотивацією та інтересом до навчання	

Отже, аналізуючи переваги і недоліки дистанційного навчання можна зробити висновки, що дана модель навчання вимагає від учнів максимального бажання вчитися, ставитися доброзечно до виконання домашніх завдань, від батьків – забезпечення максимально комфортних умов для навчання, від вчителів уважності, зібраності, наполегливості, вміння налагодити навчальну діяльність в даних умовах.

Висновки до розділу 1

За останнє десятиліття зріс розвиток інформаційних технологій в різних галузях людської діяльності. Інтернет став основним важелем обміну інформацією та набув багато шанувальників. На сьогоднішній день до навчання були висунуті нові високі вимоги та зміни, вони пов'язані з вибуховим ритмом життя, революційним розвитком технічних можливостей та з появою пандемії COVID -19. Основним завданням дистанційного навчання виступає продуктивна діяльність учнів, яка будується за допомогою сучасних засобів телекомунікації. Суб'єктами дистанційного навчання є всі учасники незалежно від їх просторової та тимчасової присутності, в результаті чого кожен з них набуває свою систему знань, умінь та навичок. Щоб забезпечити якісне спілкування між всіма учасниками дистанційного процесу необхідно дотримуватись різних прийомів педагогічної взаємодії. З допомогою комунікативної взаємодії забезпечується професійне педагогічне спілкування педагога з учнями, батьками, колегами, яке сприяє підтриманню сприятливого психологічного клімату.

Отже, можна підбити підсумки, що особисті якості, потрібні для ефективної педагогічної діяльності, виокремлюють наступні: прагнення до максимальної гнучкості; вміння надати особистісного забарвлення викладанню, здібність до розуміння почуттів інших. Вчитель повинен володіти наступними типовими рисами: справжні професіонали сприяють

розвитку теплих, позитивно-емоційних відносин з учнями; вміють володіти ситуацією; вміють за допомогою забави, гумору скоригувати обставини; уникати загостренню неприємних ситуацій; предмети викладають із захопленням та натхненням - завжди активно, зосереджено, цілеспрямовано, уникаючи непродуктивної трати часу на уроці; професійно діючі вчителі уважні, послідовні у своїх вимогах, справедливі, культивують рівне ставлення і повагу до дітей.

Основними ознаками дистанційного навчання є форма здобуття знань рівноцінне очному, заочному, екстернату; низка освітніх послуг, які можуть надаватися учням з різними можливостями, за допомогою сучасних телекомунікацій; процес здійснюється через взаємодію вчителя та здобувача освіти з використанням інтернет-технологій.

Головним завданням дистанційного навчання є: стимулювання та розвиток здібностей, навичок самонавчання, які утворюються з допомогою розширення та поглиблення навчальних технологій, прийомів; розвиток пізнавальної мотивації, який зосереджений на визначенні цінностей та внутрішніх мотивів, які стимулюють до навчання; мотивування інтелектуальної активності учнів, залучення їх до відбору, обробки матеріалу, визначення цілей вивчення і застосування матеріалу.

Метою дистанційного навчання є надання однакових освітніх можливостей та підвищення рівня освіти.

Проаналізувавши дослідження українських вчених можна виокремити властивості дистанційної освіти: модульність, паралельність, гнучкість, асинхронність, технологічність, якість, застосування спеціальних форм контролю.

В розділі охарактеризовані базові поняття дослідження. Такі як педагогічна взаємодія, дистанційна форма навчання, технології дистанційного навчання.

Отже:

Педагогічна взаємодія – це обмін інформацією, пізнання особистості, організація творчої діяльності й побудова відносин за допомогою різних комунікативних засобів, збіг спрямованості і педагогічного впливу й відповідальної реакції тих, кого навчають.

Дистанційна форма навчання - це можливість одержання освітніх послуг без відвідування навчального закладу, за допомогою сучасних інформаційно-освітніх технологій і системи телекомунікацій, електронної пошти, телебачення та Інтернету.

Технології дистанційного навчання - це система дидактичних та інформаційно-комунікаційних технологій, яка утворена за рахунок схожих, методів і засобів, форм навчання кінцевою метою якої отримання якісного результату навчання з використанням розробки дистанційних курсів, організація навчального процесу та керівництво ним.

Зробивши аналіз наукової літератури можна сформулювати особливості організації дистанційного навчання: зміна способу надання та отримання нових знань, вибір моделі дистанційного навчання, нова роль викладача, нові форми основних видів навчальних занять (чати, відеоконференції, семінари), зміна форми взаємодії учня та вчителя, інтерактивність взаємодії суб'єктів, продуктивність навчального процесу.

РОЗДІЛ II. УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Дослідження стану організації педагогічної взаємодії під час дистанційного навчання.

Для дослідження стану організації педагогічної взаємодії під час дистанційного навчання нами було проведено констатувальне дослідження (на базі Банилово – Підгірнівської гімназії), яке включало опитування і вчителів, і батьків молодших школярів.

Мета дослідження: проаналізувати та вивчити досвід організації дистанційного навчання в початковій школі, визначити переваги та недоліки та надати поради щодо удосконалення процесу навчання.

Проаналізувавши результати опитування освітнього омбудсмена Сергія Горбачова (Горбачов С., 2020) була створена закрита анкета. Анонімне онлайн-опитування вчителів та батьків щодо дистанційного навчання здійснювалось з 16.08.2021 по 22.08.2021.

Анкета для вчителів – практиків складається з 9 питань (Додаток Б). В онлайн-опитуванні взяли участь 56 осіб.

Пропонуємо переглянути результати відповідей на перше питання (див. Рис.2.1):

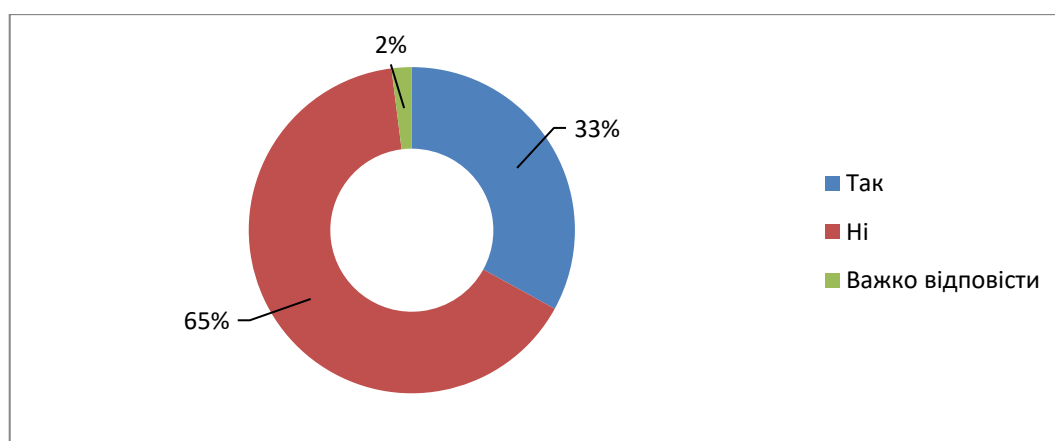

Рис. 2.1 Результати відповіді на питання: « Чи користувались Ви освітніми онлайн – платформами до переходу на дистанційне навчання?»

Як бачимо до переходу на дистанційне навчання регулярно освітніми онлайн платформами користувались 33% опитаних вчителів, більше

половини - 65% не користувались та 2% опитаних відповіли - важко відповісти.

На питання «Якими ресурсами Вам доводилось користувались до переходу на дистанційний режим роботи?» вчителі віддали перевагу месенджеру Viber - 24 %. Можна зробити висновок, що до переходу на дистанційний режим роботи вчителі найбільше користувались Viber, найменше користувались - 1% Moodle, Zoom, Classdojo, Телеграм (див. Рис.2.2).

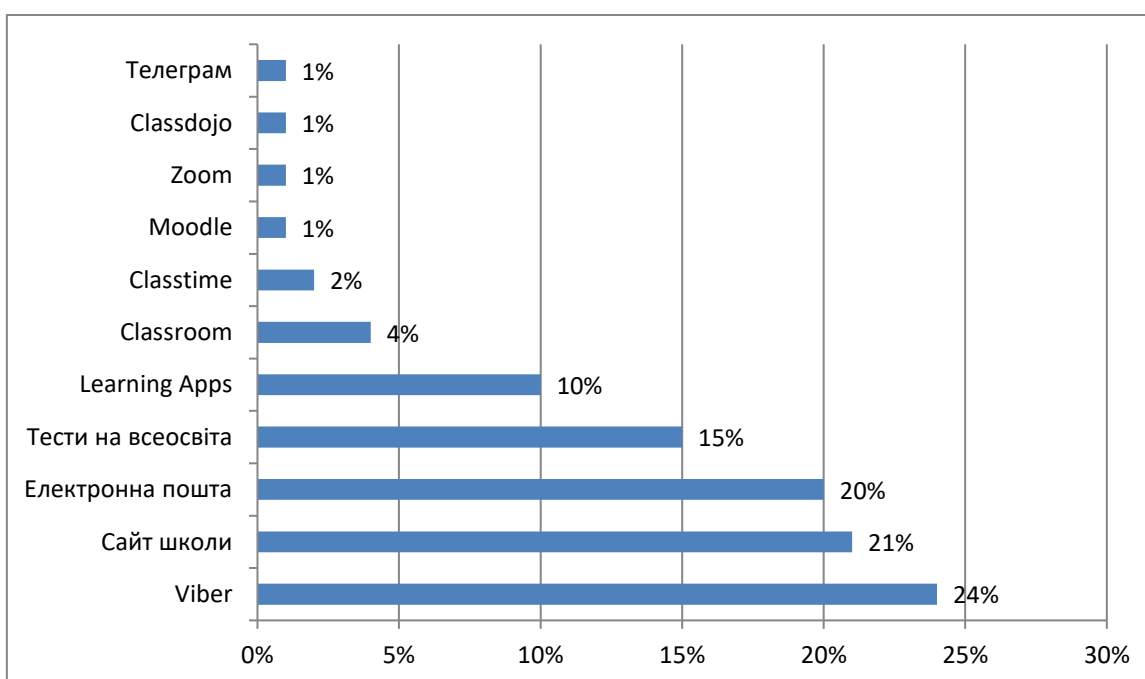

Рис. 2.2 Результати відповіді на питання: «Якими ресурсами Вам доводилось користувались до переходу на дистанційний режим роботи?»

Як бачимо з результатів анкетного дослідження третього питання «Якими у Вас були цілі при використанні навчальних платформ до переходу на дистанційне навчання?» значний відсоток вчителів відповіли – ніколи або рідко використовували навчальні платформи (див. Рис.2.3).

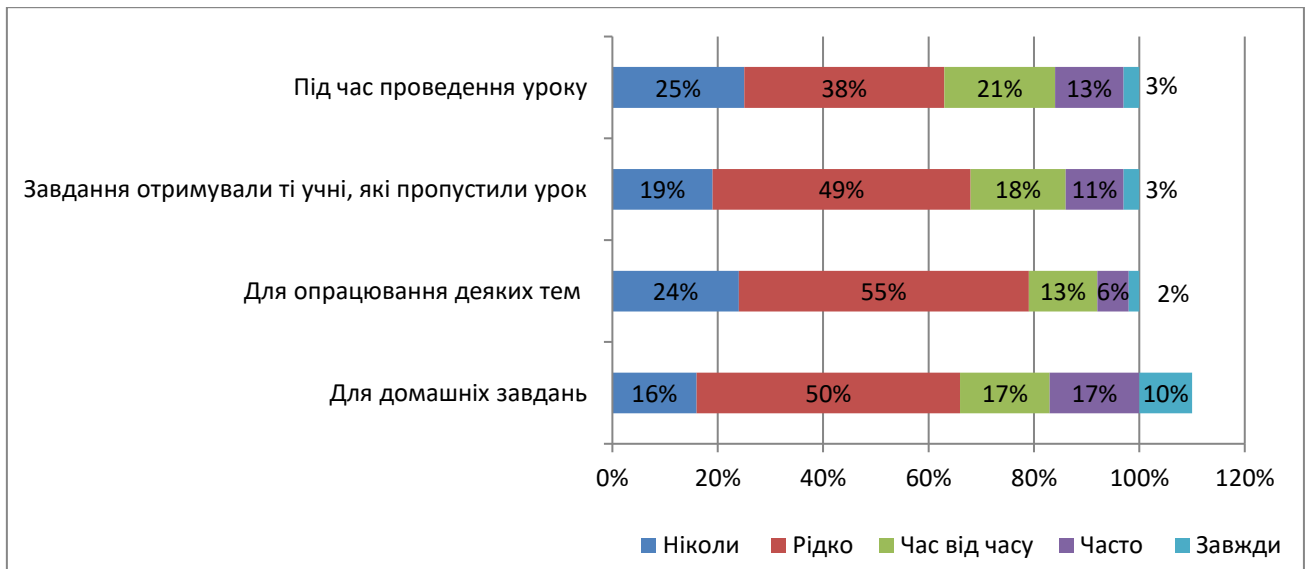

Рис. 2.3 Результати відповіді на питання: «Якими у Вас були цілі при використанні навчальних платформ до переходу на дистанційне навчання?»

На наступне питання: «Які труднощі у Вас виникають при плануванні уроку з використанням дистанційних технологій?» вчителі надали відповіді, що серед труднощів бачимо такі що не завжди залежать від вчителів, що пов'язані з поганою якістю Інтернет мережі, а також більше часу займає підготовка додаткового матеріалу для учнів, що не мають гаджетів (див. Рис.2.4).

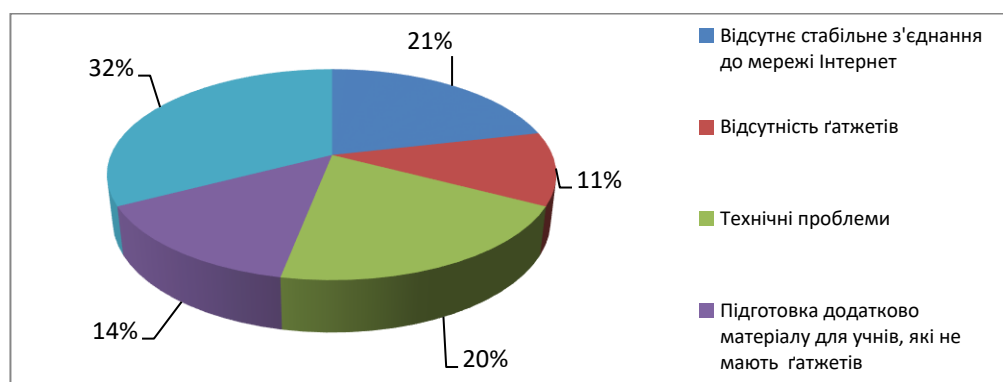

Рис. 2.4 Результати відповіді на питання: «Які труднощі у Вас виникають при плануванні уроку з використанням дистанційних технологій?»

83 % вчителів вважають, що навантаження збільшилось у зв'язку з переходом шкіл на дистанційне навчання (див. Рис.2.5).

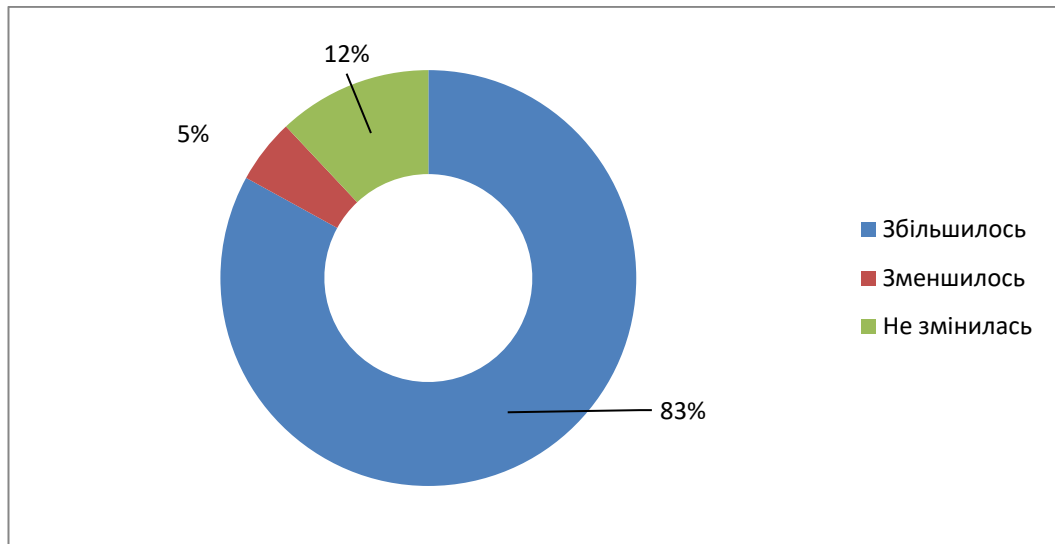

Рис. 2.5 Результати відповіді на питання: «Оцінка навантаження на вчителя в період дистанційного навчання»

В той же час 59 % відзначили, що навантаження на дітей збільшилось, а 21% вчителів вважають, що навпаки зменшилось (див.Рис.2.6).

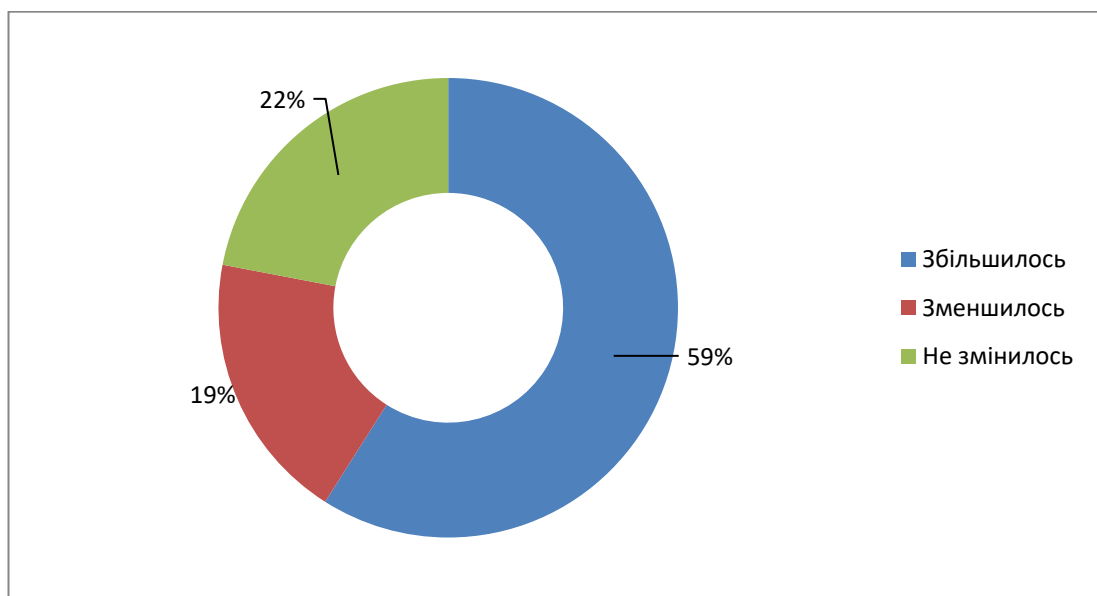

Рис. 2.6 Результати відповіді на питання: «Оцінка навантаження на учнів в період дистанційного навчання»

Отже, як можемо побачити серед найбільш частих проблем є 40% - важко під'єднати всіх дітей до відеотрансляції одночасно, 39% перебої в роботі відеоплатформи через перевантаження. В значній мірі переважають технічні проблеми (див. Рис.2.7).

Рис. 2.7 Результати відповіді на питання: «Основні проблеми з якими Ви зустрічаєтесь під час дистанційного навчання».

Вчителі використовують різні форми комунікації проте 56% виконаних завдань надсилають батьки та лише 14% - через аудіо повідомлення в соціальних мережах (див. Рис. 2.8).

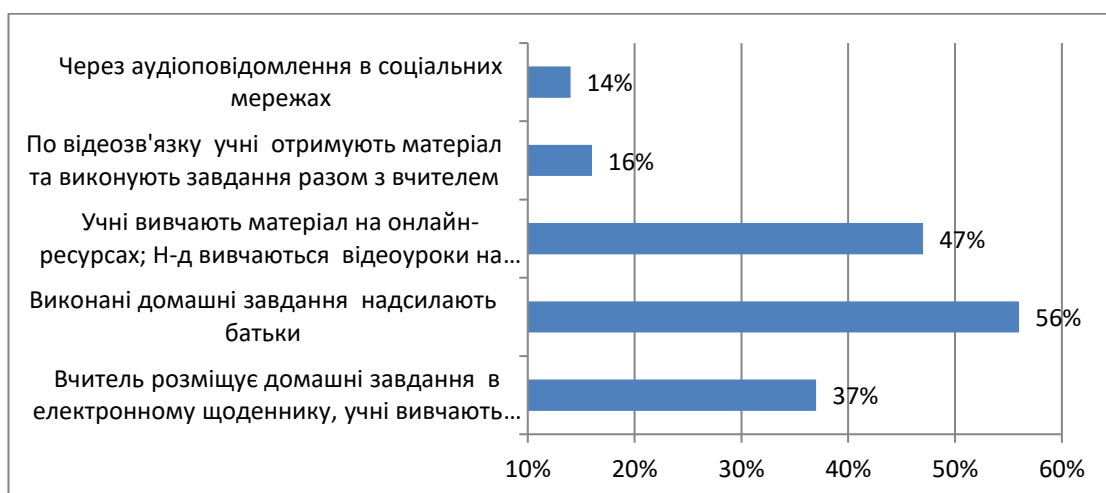

Рис. 2.8. Результати відповіді на питання: «Які форми комунікації з учнями Ви використовуєте?»

Отже, вчителі практики відповіли, що 58 % учнів завантажують домашні завдання в спеціальну групу в соціальних мережах, але є й 10% батьків (учнів), які проносять зошити з виконаними домашніми завданнями до школи (див. Рис.2.9.).

Рис. 2.9. Результати відповіді на питання: «Які канали завантаження домашніх завдань Ви використовуєте?»

Анкета для батьків складається з 5 питань (Додаток А). В анкетному онлайн - опитуванні взяли участь 73 особи. Це батьки чиї діти є учнями 1-4-хх класів. Батьки відповідаючи на питання анкети мали змогу оцінити роботу вчителів – практиків.

На запитання першого питання: «Якими видами програм та платформ користуються вчителі для навчання Вашої дитини?» 24 % відповіли що користуються програмою Zoom, 60 % відповіли що користуються Viber, 13% відповіли що користуються Google Classroom, 20% батьків відповіли, що паралельно користуються сайтом школи для отримання інформації щодо організації навчання і 3% батьків відповіли, що взагалі не мають сучасного комунікаційного обладнання.

Отже, вчителі для організації і проведення навчальної діяльності частіше використовують месенджер Viber. З допомогою цього месенджера

надсилають як власні роз'яснення, відео так і запозичені, звукові записи по темі, щоб зменшити навантаження на зір школярів. Зворотній зв'язок відбувається шляхом надсилання виконаних завдань, відео із вивченими віршами, фото малюнків та інших робіт.

Позитивною стороною використання даної програми є швидкість, мобільність, наочність, можливість здійснювати відео дзвінок, спілкуватися з учнями та батьками можливість використовувати в тій місцевості, де Інтернет покриття не надійне і повільне.

Негативною стороною є те, що швидко заповнюється пам'ять телефону, немає прямого контакту вчитель-учень, відсутність живого спілкування. Крім того 24% використовують Zoom та Google Classroom 13%. Можна зробити висновок, що не значний відсоток вчителів використовували платформи Zoom та Google Classroom (див. Рис.2.10).

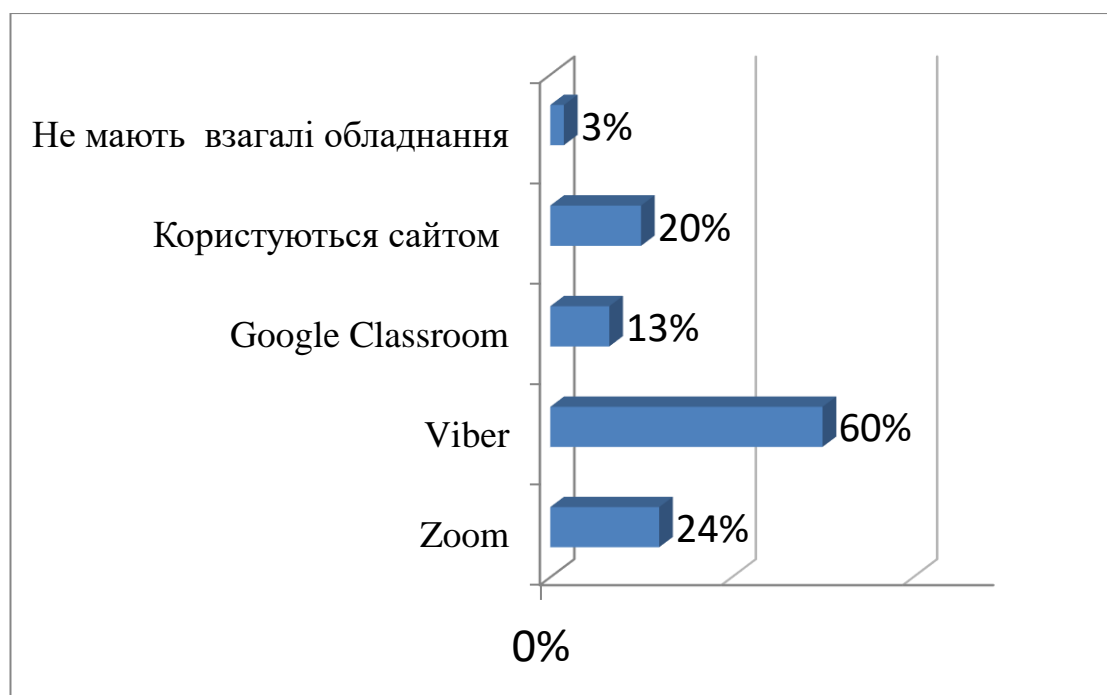

Рис.2.10. Результати відповіді на питання «Якими видами програм та платформ користуються вчителі для навчання Вашої дитини?» (можна обрати декілька варіантів відповіді).

Отже, серед проблем, які найчастіше виникають у батьків при участі в дистанційному навчанні перш за все це брак досвіду щодо використання спеціальних навчальних програм та електронних платформ, на другому місці бачимо обмежений доступ до мережі Інтернет, а також значний відсоток дали відповідь проблеми з мотивацією.

Батькам для здобуття досвіду роботи з навчальними програмами слід переглянути відповідні відео, відвідати вебінари, семінари.

Щоб підвищити мотивацію до навчання у дітей слід застосовувати: нагадування, заохочення, похвала за результати навчання, мотивування. Для досягнення результатів ці інструменти слід застосовувати і батькам, і вчителям паралельно (див. Рис. 2.11).

Рис.2.11. Результати відповіді на питання «Які недоліки, проблеми виникають при здійсненні дистанційного навчання » (можна обрати декілька варіантів відповіді).

Як бачимо на Рис 2.12 – 58% батьків систематично допомагають учням, це говорить проте, що учням важко самостійно організувати навчальний процес при дистанційному навчанні, виникають труднощі з виконанням завдань, навіть ті учні, які в школі легко справлялися з поставленими завданнями, при роботі у віддаленому режимі відчували певні труднощі. 25 % батьків взагалі не допомагали під час навчання своїм дітям (див. Рис. 2.12).

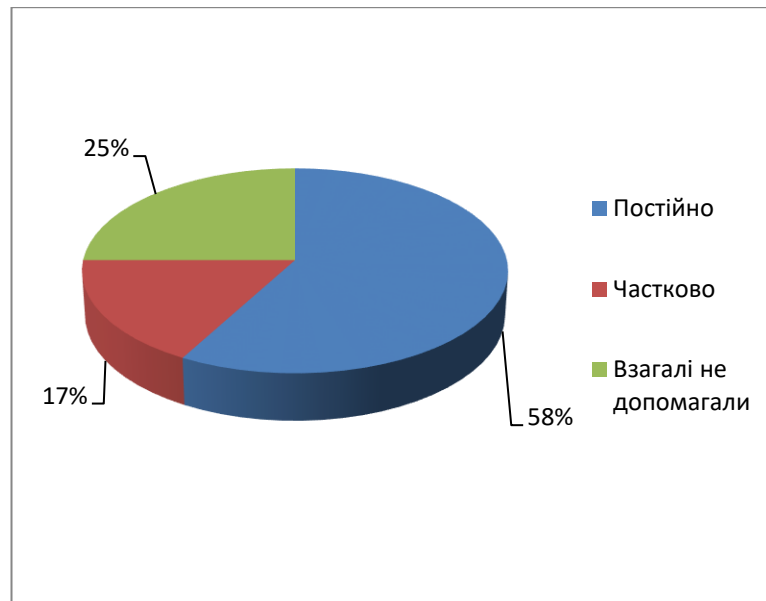

Рис.2.12 Результати відповіді на питання «Чи допомагали Ви дітям під час дистанційного навчання? » .

За результатами опитування батьків: перегляд відео уроків становить 35%, самостійне опрацювання матеріалу з підручника 54%, перегляд відеоуроків або звукових записів, які записані вчителем 34%, виконання вправ, завдань, задач тільки з підручника 3%, відео конференції в Zoom 23% та Google Classroom 12%, онлайн тестування 20 % (див. Рис. 2.13).

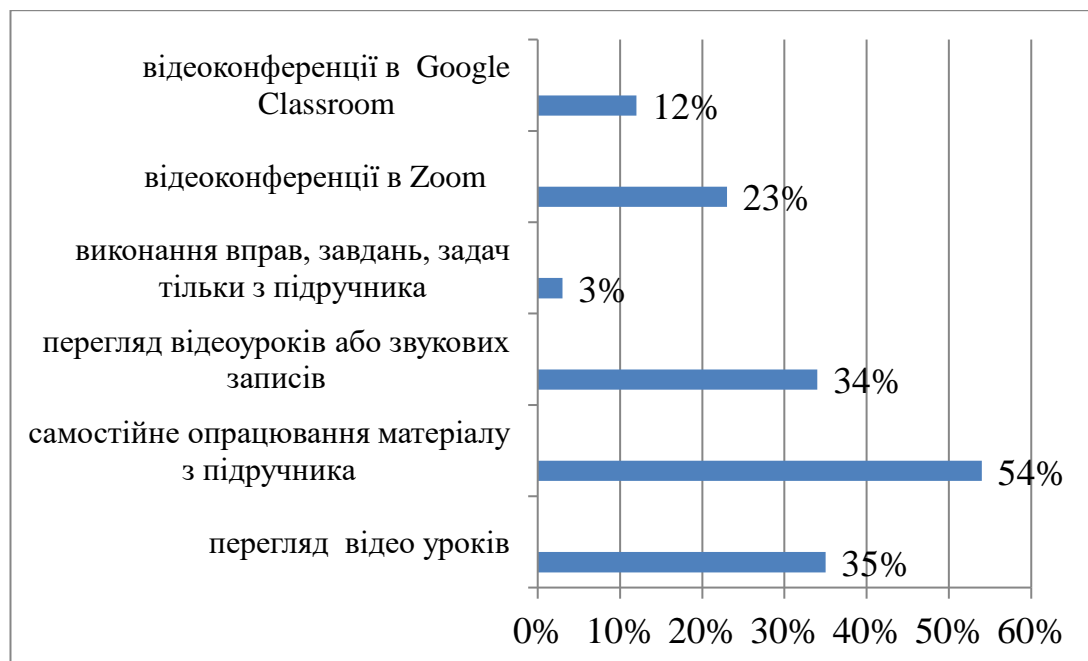

Рис.2.13. Результати відповіді на питання « Як здійснювалося навчання у вашої дитини під час карантину? »

Організація дистанційного навчання стала певним викликом для шкіл та педагогів і викликала певні складнощі вдома. Тому як бачимо 42% батьків частково задоволені навчанням дитини під час карантину і тільки 30% задоволені повністю. Взагалі не задоволені 28% батьків (див. Рис. 2.14.).

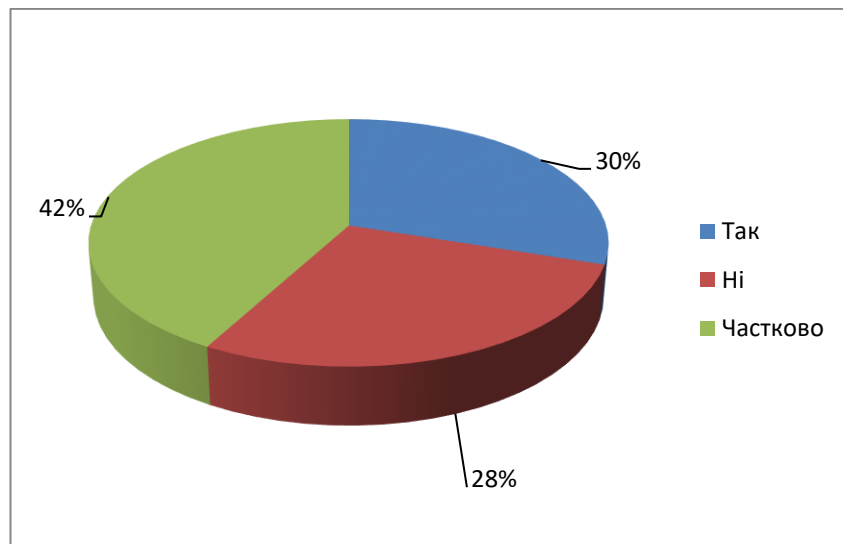

Рис.2.14. Результати відповіді на питання «Чи задоволені Ви навчанням вашої дитини під час карантину? » .

У ході опитування було дуже важливо почути думки батьків та вивчити проблеми з якими зустрілися під час навчання.

Отже, ми з'ясували, що при здійсненні дистанційного навчання частіше застосовувався месенджер Viber ; серед проблем, які найчастіше виникають у батьків при участі в дистанційному навчанні перш за все це брак досвіду щодо використання спеціальних навчальних програм та електронних платформ; більшість батьків систематично допомагають учням, це говорить проте, що учням важко самостійно організувати навчальний процес при дистанційному навчанні.

2.2. Особливості організації педагогічної взаємодії в умовах дистанційного навчання

Дистанційне навчання – одна із дієвих форм надання і отримання освіти. Враховуючи, що кожен школяр активний користувач сучасних

цифрових технологій, то ця форма навчання є найбільш прийнятною, цікавою, легкою в застосуванні.

Використовуючи дистанційні технології можна збільшити можливості стандартного середовища та освітнього процесу протягом карантину чи канікул. Щоб зацікавити учнів можна розробити власні відео уроки, інтерактивні заняття з аудіо книгами, електронними підручниками, онлайн - тренажерами різними видами презентацій, завдань, онлайн – тести (Шульга А.В., 2020, с.260].

Навчальний заклад згідно положення про дистанційне навчання ухвалює рішення про використання конкретних, дієвих цифрових інструментів.

Для того визначити цифрові інструменти, які будуть застосовуватись потрібно:

- розглянути на педагогічній раді мети, основних напрямків впровадження дистанційних технологій, роль кожного компоненту;
- провести аналіз наявного програмного забезпечення для визначення основних напрямів їх використання; також провести анкетне опитування для розуміння ситуації;
- закріпити осіб відповідальних за роботу дистанційної платформи та проведення консультування, можливість навчання вчителів роботі на інформаційних комп'ютерних технологіях;
- слідкувати за постійною роботою сайту школи, обов'язково розміщувати всі зміни, що стосуються дистанційного навчання здобувачів освіти. Пропонуємо розглянути поетапний план відповідно до потреб навчальних закладів (див. табл. 2.1.):

Таблиця 2.1

План відповідно до потреб навчального закладу

Інформування	<ul style="list-style-type: none"> - новини, оголошення з питань дистанційного навчання (сайти школи, блоги вчителів, е-пошта); - інформація про вчителів (ПІБ, телефон, електронна пошта); - розклад уроків;
Методи дистанційного навчання	<ul style="list-style-type: none"> - план запровадження синхронного, асинхронного дистанційного навчання; - опис впровадження групової роботи нлайн
Передумови навчання : цифрові навички, системні вимоги, ресурси	<ul style="list-style-type: none"> - інформація про роботу вебвузла, де розміщено сайт дистанційного навчання; - вимоги стосовно цифрових навичок учнів для того щоб виконувати завдання; - інформація про використання комунікаційних ресурсів, навчальні матеріали та програмне забезпечення;
Передача завдань на перевірку та оцінювання	<ul style="list-style-type: none"> - терміни оцінювання робіт; - спосіб отримання виконаних завдань; - графік онлайн-консультацій вчителів; - можливі способи подолання труднощів
Учнівська поведінка, присутність	<ul style="list-style-type: none"> - опис поведінки учнів; - опис дії при відсутності по поважній причині

Розглянемо складові частини типового дистанційного уроку, який впроваджений з допомогою будь-якої платформи дистанційної платформи:

Інформаційно-комунікативний блок (Врадій К., 2018, с.89):
електронна дошка об'яв, блоки онлайн -(чат) та онлайн (форум) спілкування з учнями, зміст уроку, назва та мета уроку.

Змістова частина уроку.

- Вебінар, короткий конспект уроку з ілюстраціями, фрагментами з підручника, діаграми, відео до теоретичних викладів (доступними на сайті школи, блозі вчителя, на платформі); посилання на інтерактивні вправи; презентації; мультимедійні матеріали;

- Завдання до самостійних робіт (відповідь одним файлом), такий формат для виконання самостійних робіт дозволяє зберігати їх у файловому архіві платформи, на пошті вчителя, що дає можливість провести оцінювання та прокоментувати виконані роботи.

- Практикувати творчі завдання (ментальні карти, презентації, колажі, летбуки).

Офлайн – в цьому режимі учні опрацьовують теоретичний матеріал самостійно, складають список незрозумілих питань по темі, закріплення інформації відбувається в зручний час і в будь-якому місці (Гібалова Н, 2021).

Онлайн – учні отримують роз'яснення щодо нової теми, обговорюють вивчений матеріал, отримують інструкції щодо подальшої роботи.

Заклад освіти може організувати дистанційне навчання за допомогою безкоштовних веб-серверів та платформ (Воротникова І.П., 2020):

- офлайн-частина через Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams;

- онлайн –занять через Zoom, Skype, Google Meet, Microsoft Teams;

- заздалегідь записаних власних відео уроків від вчителів;

- відібраних завдань для самостійної роботи з подальшою їх перевіркою.

Користуючись певною академічною свободою, вчитель має право самостійно обрати ту чи іншу платформу для здійснення навчальної діяльності. Вчитель визначає скільки часу буде проведено в асинхронному та синхронному режимі. Перед початком дистанційного навчання вчитель проводить наступну роботу:

- визначає цілі (працює в режимі офлайн чи онлайн);
- планує роботу (з допомогою яких ресурсів буде зручно працювати);
- добирає ресурси (добирання відповідних матеріалів);
- розробляє критерії оцінювання (адаптовані згідно форми навчання);
- складає та узгоджує розклад та календарно-тематичне планування ;
- встановлює правила (запроваджує чіткі правила яких будуть дотримуватись як здобувачі освіти так і самі вчителі).

Для налагодження роботи вчителю варто поєднувати режими офлайн та онлайн, як показує досвід саме поєднання цих режимів забезпечує якісний, цікавий та доступний виклад навчальної програми у школярів.

При виборі платформ для роботи необхідно врахувати зручність, доступність при використанні як самим вчителем так і учнями (Лотоцька А., 2020). Не слід часто змінювати платформу для навчання стрибаючи з однієї на іншу, краще налагодити роботу до високого рівня на одній, основною перевагою буде якісне навчання. Перед початком роботи із здобувачами освіти потрібно провести інструктаж з роботи.

Також велика увага приділяється оцінюванню навчальних досягнень школярів. Оцінювання - встановлення рівня навчальних досягнень учнів в оволодінні змістом предмета відповідно до вимог чинних програм. За технологічної можливості можна проводити оцінювання результатів навчання за допомогою дистанційних платформ, користуючись відповідним інструментарієм. Зручно оцінювання здійснювати в електронному журналі, створеному на Google Диску. Кожному учню надавати посилання саме на його сторінку в електронному журналі. Оцінки можна виставляти миттєво після перевірки робіт, учні будуть мати змогу завжди бачити результати виконаних всіх видів обов'язкових занять. Результати оцінювання учнів слід надавати в індивідуальному порядку шляхом використання

електронної пошти, sms, повідомлень в одному з месенджерів (Воротникова І.П., 2020, с.362).

Актуальним в умовах інклюзії є погляд В. Сухомлинського щодо оцінювання знань дітей: «Не ловіть дітей на незнанні, оцінка – не покарання, оцінка радість». Видатний педагог звертав увагу на цінності знань кожного учня, вчитель повинен забезпечувати розвиток та бажання вчитися у всіх школярів, не залежно від їхніх розумових чи фізичних здібностей (Врадій К., 2018, с.184).

Викладачам слід постійно контролювати рівень засвоєння вивчених тем здобувачами освіти. У випадку низьких показників засвоєння інформації можна учням надати можливість ще раз вирішити завдання. Цей механізм спрацює на користь всім учасникам процесу навчання. Під час навчання в дистанційному режимі контрольні роботи необхідно виконувати в синхронному (коли всі учасники освітнього процесу перебувають у веб середовищі одночасно) або асинхронному режимі (освітній процес здійснюється за зручним для вчителя та учнів розкладом, неодноразово, але з визначеними термінами).

Перед тим як обрати формат оцінювання можна провести опитування серед батьків і учнів. Врахувавши думку всі трьох сторін: дітей, вчителів та батьків. Без їх участі навчальний процес вдома не налагодиш. Крім того діти молодшого шкільного віку потребують від вчителя психологічної підтримки.

Звісно, потрібно зважати на ситуацію і враховувати, що значну частину матеріалу діти опановують самостійно. Потрібно надавати їм більше часу та спроб на виконання контрольних завдань. Не слід прирівнювати оцінювання як інструмент покарання учнів, а обирати підходи, що будуть сприяти індивідуалізації освітнього процесу, мотивуватимуть учнів, підвищуватимуть рівень навчальної самостійності при виконанні робіт.

Вчитель плануючи тиждень за скорегованим календарно- тематичним плануванням, має розподілити навантаження, чергуючи навчання у формі відео інструкцій, онлайн-уроків із завданнями у підручнику для самостійного опрацювання. Результативно це робити через день: один день дитина отримує пояснення від вчителя, наступного дня застосовує знання на практиці, виконуючи завдання з підручника або тестові завдання на запропонованих платформах. Слід дотримуватись межі тривалості уроку. Його обсяг не має перевищувати загально прийняті норми для конкретної вікової групи. Так для початкових класів часові межі онлайн -уроків наступні:

- для учнів 1-2 класу 10-15 хвилин;
- для учнів 3-4 класу 15- 20 хвилин (Воротникова І.П., 2020, с. 33).

Тривалість перерв між онлайн-заняттями 40-60 хвилин. Також вчителю слід дотримуватись однакових часових проміжків. Що допоможе учню дотримуватися графіку відпочинку і навчання.

Учитель встановлює та доводить до відома учнів та батьків чіткий розклад роботи (максимально наближений до розкладу уроків) із вказанням часу на відеозв'язок та самостійну роботу учнів вдома, терміни надсилання робіт, критерії оцінювання, години консультацій. Ці дії організують учнів і не буде перенавантаження для вчителя. При впровадженні дистанційних занять онлайн необхідно заздалегідь скласти розклад, але не більше трьох занять на день і не більше восьми занять на тиждень для учнів 1-2 класів, не більше десяти занять для учнів 3-4 класів застосовувати знання на практиці, виконуючи завдання з підручника чи тестові завдання на платформах.

Необхідно якісно налагодити роботу учнів з особливими освітніми потребами (Воротникова І.П., 2020, с.34):

- облаштувати робоче місце здобувача освіти враховуючи її слухові, зорові та рухомі можливості;

- уточнити, який дидактичний матеріал та технічне забезпечення учня;
- намагатися привчити адаптуватися до нових умов та графіку роботи;
- організувати злагоджену роботу з усіма працівниками, які забезпечують педагогічний супровід (асистент вчителя, психолог, вчитель-логопед, дефектолог, реабілітолог, фахівці ІРЦ),
- слідкувати за обсягом завдань, намагатись не перевантажувати учня; інформаційна частина має тривати 10-15 хвилин з перервою на фізкультхвилинки;
- залучати батьків до навчальної діяльності їхніх дітей, щоб вони розуміли як слід допомагати та підтримувати дитину з особливими освітніми потребами;
- використовувати відеоматеріали з коментарями;

В подальшому педагоги мають постійно інформувати батьків щодо прогресу у розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Такий обмін надасть змогу забезпечити батьків інформацією про види діяльності, які вони можуть проводити вдома (Бібік Н., 2018, с.159).

В умовах карантину дистанційне навчання буде ефективним при дотриманні певних умов та поставлених обов'язкових правил.

Важливим є дотримання норм та академічної доброчесності. Щодо учнів виникає можливість списувати, а вчителів постає проблема справедливого оцінювання. Вчителям слід застосовувати педагогічні прийоми для мотивації дітей чесно і самостійно виконувати завдання, якщо вчитель:

- надаватиме робочі завдання по зростаючому рівню складності;
- хвалитиме дітей за самостійне виконання завдань;
- даватиме індивідуальні завдання кожному хоча б оди раз на тиждень;
- творчі завдання для висловлення своєї думки.

Профілактикою списування є помірні кількість завдань.

Робота в режимі дистанційного навчання має бути налагоджена та ухвалена всіма учасниками, адже учням молодшого шкільного віку слід дотримуватись правил відпочинку при навчанні, запровадити вправи для очей (правило «15-15» після онлайн-уроку або перегляду відеоуроку кожні 15 хвилин дивитися в далечінь по 15 секунд; рахувати 15 предметів дерев, пташок, машин; чергувати читання електронної і друкованої книги) гімнастику для пальців, дотримуватись питного режиму (під час перебування за монітором комп'ютера необхідно випивати склянку води; відстань від очей до цифрових приладів має бути 45-60 см (нагадувати дітям моргати очима під час перегляду)).

Наступним важливим кроком в організації дистанційного навчання є обладнання робочого місця. Учень має мати все, що йому може знадобитися для здійснення навчання (шкільне приладдя). Також батькам слід забезпечити можливість працювати з комп'ютером або іншими гаджетами та стабільне з'єднання з Інтернетом; комфортні умови для занять дитини; налаштувати її на роботу; вчасно увімкнути гаджет; допомогти вийти на дистанційну платформу; встановити антивірусні програми та програми, що блокують не бажаний вміст на сайтах; забезпечити місце навчання дитини годинником (щоб учень мав змогу вчитися самостійно слідкувати за часом при виконанні завдань); відредагувати яскравість та контрастність екрану до комфортного рівня; заохочувати дитину сидіти з прямою спиною; створити середовище з мінімумом шуму (вимкнути телевізор, сповіщення телефону).

При організації роботи з учнями слід розуміти, що значну частину свого часу вчитель витрачає на підготовку уроку та аналіз своєї роботи. Вчитель не повинен доводити свій стан до емоційного вигорання та перевтоми (Лотоцька Л., 2020, с.47). Тому можна використовувати подібний графік роботи (див. табл. 2.2). З допомогою якого можна налагодити найбільш зручний режим роботи.

Таблиця 2.2

Орієнтований графік роботи

год	Назва проведених робіт
9:00 - 10:00	Підготовка та розміщення навчальних матеріалів на платформі, за якою працює вчитель
10:00 - 13:00	Проведення уроків на платформах
13:00 - 14:00	5-10 хв. Онлайн-консультації, одиничні або групові
15:00	Підготовка до наступного робочого дня

Дотримання правил зворотного зв'язку надасть змогу зняти напругу і сприятиме оптимальному темпу та індивідуальному підходу до навчання кожного учня.

Щоб уникнути непорозумінь з батьками варто встановити правила при навчанні та спілкуванні, які слід запровадити з першого дня навчання. Батьків слід забезпечити всією необхідною інформацією, щоб вони відчували себе теж частиною команди (Воротникова І.П., 2020, с.35). Якщо батьки розумітимуть, що і навіщо робить учитель, вони довірятимуть йому і процес навчання відбуватиметься комфортніше для всіх сторін (див. Рис.2.6).

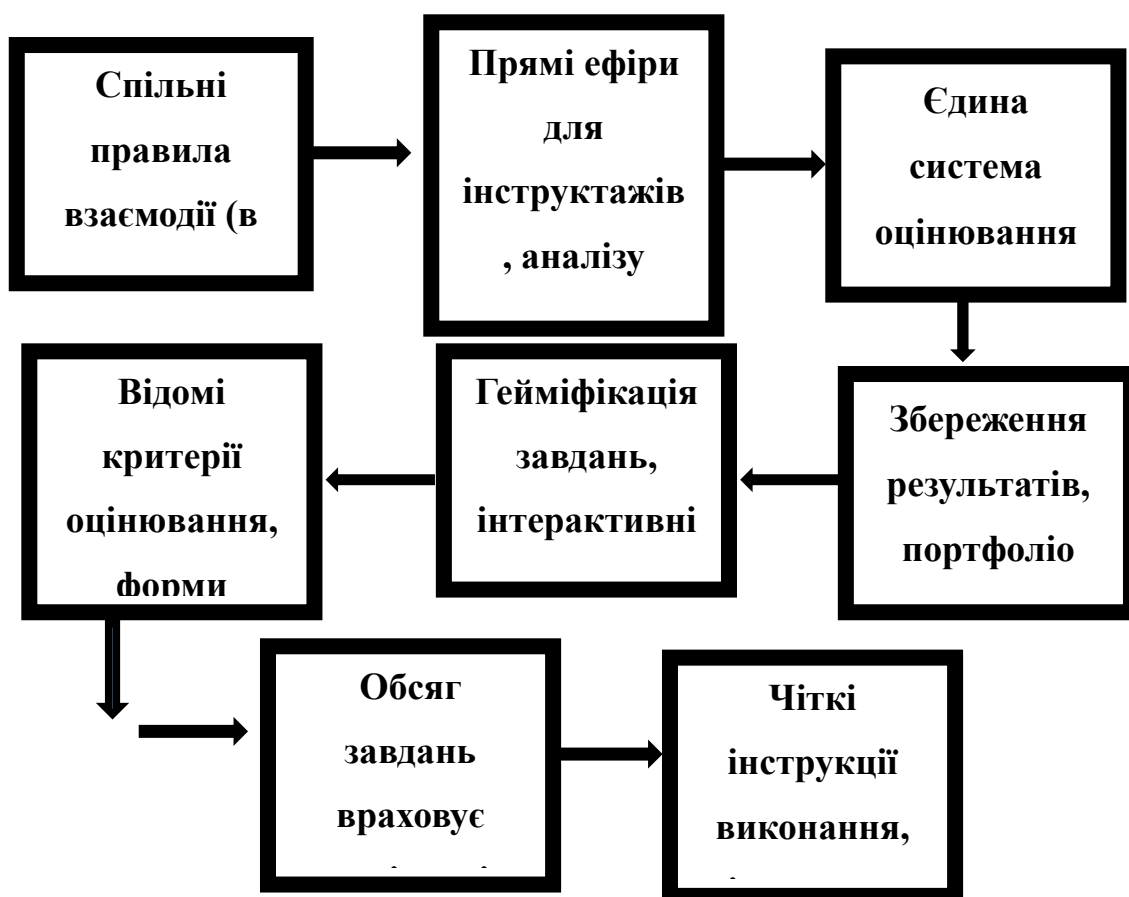

Рис.2.6. Деякі правила щодо домашніх завдань

Вчитель після перевірки роботи учнів в коментарях зазначає на що необхідно звернути увагу, над чим слід попрацювати. Головне звертати увагу на успіхи, кращі моменти, при негативних коментарях слід бути більш стриманими. Під час дистанційного навчання важливо отримувати фото виконаних робіт, завдань, бо треба розуміти правильність виконання. Якщо дитина виконає завдання не правильно, то так і зрозуміє матеріал. У виконанні роботи слід вносити правки, якщо не правильно, щоб скоригувати. Батькам слід обрати роль «спостерігача», водночас повинні мати змогу бачити весь процес, зауваження й позитивні відгуки щодо засвоєння інформації (якість навчання). Важливою в цій ситуації є правильно визначена мета, яка ставиться перед здобувачами освіти та мотивація, що дозволяє якісно працювати протягом усього освітнього процесу.

Ще слід звернути увагу на дітей, які не мають доступу до електронних ресурсів. Основна частина навчання для учнів відбувається за підручниками. Завдання слід передавати телефоном чи іншими способами. Також слід надати пояснення щодо розв'язання та порядок виконання завдань. Учитель може порекомендувати перегляд онлайн-урок по телебаченню та каналах Youtube.

Для вивчення предметів у початковій школі доречно буде використовувати наступні онлайн –ресурси: Study-smile, Classtime, Книга-мандрівка, отримання знань, кейс-уроки (Лотоцька Л., 2020).

Отже, необхідною умовою успіху є систематична робота з батьками класу, адже від взаємозв'язку та взаєморозуміння важливості дистанційної форми залежить результат навчання здобувачів освіти. Дотримання певних правил під час проведення дистанційного навчання надасть змогу створити сприятливий психологічний клімат.

2.3. Інформаційна підтримка та програмне забезпечення як важлива умова організації педагогічної взаємодії в процесі дистанційного навчання

В ситуації масового переходу на дистанційну форму навчання педагоги та батьки були розгублені, їх потрібно було підтримати, надати рекомендації (Комп'ютерна грамотність) та врахувати наступні моменти:

- 1.Тривалість занять (залежно від вікової категорії).
- 2.Розподіл навантаження (протягом тижня (до 20 хвилин) учень вивчає нові теми, та виконує вправи (50 хвилин)).
- 3.Навчальний матеріал.(можна підготувати власний матеріал, матеріал в підручнику, коротке відео (5-7 хвилин)).
- 4.Вправи (спочатку вчитель роз'яснює виконання вправ, можна використати кейси з Гіпермаркету знань (<https://edufuture.biz/>) та розмістити на Classroom, вказавши термін виконання та кількість балів.
- 5.План роботи (для зручності учнів).

6.Консультації (в плані вказується час проведення синхронної консультації).

7.Оцінювання (слід проводити оцінювання для контролю за виконанням домашніх завдань і щоб розуміти ступінь засвоєння матеріалу).

8.Комфорт (не слід зловживати великою кількістю завдань, це надасть змогу створити комфортні умови навчання).

Для реалізації навчального процесу можна використовувати різні платформи, різноманітні групи в чатах – дзвінки-конференції, які максимально пристосовані і є простими в користуванні. Існують такі види програм якими користуються при дистанційному навчанні: Сайт школи, Skype, Viber, Zoom, Google Classroom, ClassDojo, YouTube, Googl Диск, Електронна пошта, Ding Talk, Телеканали, Сервіси офіс-365, BeSmart, EdEra, Kahoot, Ciasstime, Hangouts, Human.

Для успішної діяльності навчального закладу в умовах дистанційного навчання застосовують вебсайт закладу. Головна перевага сайту створення первинної комунікації між учнями, батьками, вчителями, швидке інформування про особливості роботи навчального закладу в умовах карантину. Адміністрація має можливість налагодити організацію дистанційного навчання, скласти правила та розклад взаємодій всіх учасників освітнього процесу. Щоб створити безперервний процес навчання вчителі, учні та батьки отримали новий інструментарій для організації всебічного, цікавого, лаконічного розвитку та відпочинку дитини.

Створюють на сайті школи розділ «Дистанційне навчання» за допомогою якого розміщують наступну інформацію (Громко Г., 2020, с.5):

- нормативно-правову базу щодо організації навчального процесу;
- інформація про переваги закладу, освітні стандарти, плани та навчальні програми, відомості про педколектив;
- постійна взаємодія всі учасників освітнього процесу;

- онлайн-уроки;
- посилання на освітні ресурси в Інтернеті;
- поради психолога;
- самоосвіта вчителів;
- творча робота під час карантину;
- правила інформаційної безпеки в Інтернеті;
- фізкультхвилинки та вправи для відпочинку.

Робота сайту керується законодавством України і педагогічною радою та наказами керівника закладу. Оновлення звітної інформації слід проводити не рідше одного разу на місяць.

Впродовж карантину учні всіх класів комунікують лише з вчителем в межі створеної онлайн групи. Не відвідуючи школу втрачають можливість спілкуватися наживо, втрачають навички групової роботи, дисципліни, відчувають брак позитивних емоцій. Тому сайт повинен підкреслювати спільність інтересів, підтримувати почуття єдності. Враховуючи ці обставини слід на сайті розміщувати більше пізнавальних статей та цікавинок, методи самоорганізації, зацікавлення дітей, консультації з питань спілкування у сім'ї.

Важливою працею є створення телекомунікаційних структур, які були б гнучкими (викладання необхідних матеріалів, забезпечення взаємодій та відгуків між учнями) і багатогранними (доступ з єдиного порталу) (Глуховська Н.А., 2016). Існують два основні завдання, які мають вирішуватись телекомунікаційними системами:

1. Забезпечення первинної комунікації між учнями, батьками та вчителями, швидке інформування щодо змін, оголошень від навчального закладу освіти, у таких випадках використовують сайт школи (доступ в межах групи повідомлення бачать тільки учні і батьки) або через служби миттєвих повідомлень, соціальні мережі (закриті групи).

2. Створення сприятливого середовища для організації дистанційного навчання.

Середовище для організації дистанційного навчання має забезпечувати такі функції:

- проведення онлайн-уроків;
- доступ до різноманітних електронних навчальних матеріалів;
- отримання робіт учнів (виконані роботи учнів, тести);
- оцінювання та зворотній зв'язок щодо якості, зауваження, поради по виконаних роботах;
- можливість поставити питання та отримати відповідь поза межами онлайн-уроку (Лотоцька Л., 2020).

Для комунікації між учнями, вчителями, батьками активно використовуються наступні ресурси:

Moodle – це безкоштовна, відкрита система управління навчанням, яка реалізує філософію «педагогіки соціального конструктивізму» та орієнтована насамперед на організацію взаємодії між науково (науково-педагогічним) працівником та слухачем, підходить як для організації дистанційного навчання, так і для підтримки очного навчання (Гогонянц С.Ю., 2020, с. 6).

Лідером серед багатьох систем дистанційної освіти є система Moodle, без якої не уявляють своєї роботи багато викладачів. Так ця система має перевагу тому що відповідає таким основним критеріям:

- вартість дана система безкоштовна, що є великою перевагою, а витрати на її розробку, впровадження не суттєві;
- стабільність – при активній роботі системи в різних режимах забезпечена висока стійкість роботи системи;
- функціональність – наповнення системи набором функцій різного рівня (можливість змінювати удосконалювати курси та навчальні групи, аналіз робіт та активності учнів, форуми, чати);
- надійність - захист всіх користувачів від зовнішнього входу і дій, нескладність зміни навчальної інформації на базі існуючих шаблонів, управління навчальним процесом.

- відсутність обмежень щодо кількості слухачів.
- забезпечення вбудованими засобами розробки та коригування навчального процесу, об'єднання різних навчальних матеріалів, програм;
- підтримання міжнародного стандарту SCORM - налагоджує процес перенесення ресурсів в інші системи, обмін електронними курсами;

Skype - давно відома програма для дистанційного спілкування. Проста у використанні, безкоштовна, надає можливість здійснювати відео- і голосові виклики, надсилати повідомлення, файли, інформацію в різних формах, проводити конференції (Лотоцька А., 2020).

Недоліком програми є те, що її потрібно встановити на комп'ютер.

Viber мобільний додаток, який може працювати на операційних системах Windows OS Linux. Синхронізується з адресною книгою та за номером телефону.

Viber активно почали використовувати на початку карантину, але проблема виникала при отриманні і відправці великої кількості інформації, часто важко її синхронізувати, пам'ять телефону потрібно постійно очищувати. Хоча для типових навчальних переписок цей додаток дуже зручний.

Zoom як відомо поширена програма для онлайн-конференцій та відеозв'язку, проведення конференцій та семінарів для різної кількості слухачів (Гогонянц С.Ю., 2020, с. 26).

З допомогою Zoom можна:

- записувати свої лекції, звернення, розмови;
- здійснювати масштабні онлайн-конференції з відео гарної якості та залучати до 100 учасників безкоштовно, а більше 100 – платна версія;
- планувати і завчасно запрошувати учасників конференцій;
- безплатна конференція може проводитись протягом 40 хвилин, їх можна проводити багато тільки дотримуючись дозволеної тривалості;

- вести спільні чати для переписки та обміну інформацією.

Вищевказаний сервіс можна завантажити на персональний комп'ютер, планшет, телефон та пройти реєстрацію та починати з ним працювати.

ClassDojo – сервісний центр, який імітує шкільний процес вдома. (Лотоцька Л., 2020, с. 24). Основне призначення - для кращої взаємодії батьків, вчителів та дітей. Розроблений, щоб зацікавити здобувачів освіти молодшого і середнього віку. Кожен учень має свою іменовану аватарку, яка реагує на зауваження і похвалу учителя. Реєстрація здійснюється з допомогою електронної адреси. В цій системі створюється клас, учням надаються завдання. Журнал системи вираховує статистику досягнень кожного учасника і всього класу, вивантажується у вигляді таблиці. Також можна відправити повідомлення всім учасникам групи (нагадування про домашні завдання чи батьківські збори). Батьки можуть слідкувати за успішністю своєї дитини так як оцінки надсилають їм автоматично. Вчитель додатково при потребі може надіслати коментарі, зауваження, пропозиції які виникли протягом уроку.

Перевагами сервісу є те що він простий в користуванні та безкоштовний.

Одним з найкращих та доступних інструментів при дистанційному навчанні є

YouTube. Так з його допомогою можна знайти і переглянути пояснення тем різними педагогами (обрати свій формат розуміння потрібної теми), розв'язок певних ситуацій, наглядно подивитись виконання різних дослідів, які завжди можна наглядно продемонструвати, науково-популярні відео, анімації. На основі YouTube створено багато пізнавальних та корисних YouTube –каналів, де можна отримати потрібну інформацію.

«Google Classroom – безплатна платформа для швидкого обміну навчальними матеріалами між вчителем і школярами, з можливістю оцінювання робіт» (А.В. Шульга, 2020, с.260)

Google Classroom є цікавим тому, що має в собі такі додатки для обміну та створення завдань, для написання текстів і створення презентацій, для розладу згідно тз яким зручно планувати зустрічі в Zoom.

Кожен окремий учень має свою персональну папку на Google-диску на яку може надсилати свої виконанні роботи, а також існує загальна папка для всього класу.

З допомогою Google Classroom можна (Шуляр В.І., 2020):

- використовувати фото, щоб прикріпити їх до завдань, редагувати, копіювати;
- доступ офлайн до потрібної інформації;
- обмінюватися файлами з інших додатків;
- контролювати роботу учнів (аналізувати, оцінювати, слідкувати чи виправляють помилки, виконують завдання);
- аналізувати роботи і оцінювати;
- можливість перевіряти необмежену кількість разів (після виправлення помилок), щоб ще раз отримати оцінку;
- надсилати електронні листи окремо для одного чи багатьох учнів;
- друкувати і коментувати оголошення.

Classroom дає можливість архівувати інформацію, курси в кінці року. Після архівації курсу, він автоматично видаляється з домашньої сторінки та зберігається в архівних заняттях, що надає можливість аналізувати їх і коригувати для наступних користувачів.

Ding Talk – цей сервіс також використовується для відеозв'язку при традиційному та дистанційному навчанні.

З використанням різних сервісів можна проводити власні інтерактивні заняття та не перейматися, що учням буде не цікаво, адже інформація у такій цікавій формі не залишить байдужими жодного учня. Щоб відслідкувати рівень засвоєння знань використовують електронний

журнал, де можна писати зауваження та схвальні відгуки, перевіряти присутність, вказувати причину відсутності, проводити конкурси, конструювати наступні заняття, організовувати олімпіади.

Онлайн –дошка Padlet – з допомогою цієї онлайн дошки можна розташувати текстовий, графічний та мультимедійний контент. Користуючись функцією налаштування можна надати доступ до ресурсу (редагування, читання, модернізація), прикріплювати нові та виконані файли, аудіо-, відеозаписи (Лотоцька Л., 2020, с.28).

Також в нагоді стане конструктор тестів з його допомогою вдало можна проводити самостійні та контрольні роботи. Конструктор тестів Всеосвіта складається з трьох режимів тестів: активний, запланований, керований. Активний дозволяє одразу переходити до тестування (діагностувальні роботи). Запланований режим дозволяє запланувати час для проходження тестування. В керованому режимі вчитель самостійно визначає тривалість тестів. А також є можливість слідкувати за проходженням тестів онлайн. Велика бібліотека тестів дає можливість використовувати їх для своїх учнів а також доповнювати та змінювати їх.

Проведення дистанційних конкурсів та олімпіад дає змогу школярам з будь якого регіону розкрити свої здібності, самоутвердитися, розвинути критичне мислення, підвищити свою самооцінку.

Для всіх учнів є важливо брати участь у змаганнях з однолітками, удосконалюватися, розвиває бажання стати кращими. При участі в різних олімпіадах в учнів формується творчий потенціал, який розвивається при підвищенні інтересу до дисциплін, виконання розвивальних завдань, які часто виходять за межі традиційного навчання та потребують нових ідей, рішень.

Хмарний сервіс Google-диск надає можливості створювати середовище для продуктивної та зручної роботи учнів та вчителів, для обміну інформацією та її зберігання в одному місці (Шуляр В.І., 2020) .

Google – форма. Зручна для збору відповідей учнів і потім здійснювати автоматичне оцінювання результатів тестування.

Classtime – це онлайн помічник вчителя, що збагачує урок миттєвою візуалізацією рівня розуміння та прогресу усього класу в живому часі.

Kahoot – навчальні програми для створення інтерактивних занять та перевірку знань. Пропонуємо розглянути цю платформу див. Додаток Б.

Learningapps. З допомогою цієї програми можна створювати вправи на різні теми, різних типів або використовувати готові. Їх можна використовувати в роботі з інтерактивною дошкою.

Для зручності проведення поточного контролю під час дистанційного навчання використовують різні анкети. Анкета – інструмент з допомогою якого можна ставити безліч питань. Також можна робити анкетне опитування після вивчення кожної теми, що дасть змогу учневі самому оцінити свої результати навчання за наступними показниками:

- зрозумів/зрозуміла, можу вирішити самостійно;
- зрозумів/зрозуміла, можу вирішити з підказкою;
- не зрозумів/не зрозуміла, не можу вирішити.

Для оцінювання за дистанційною формою навчання можна користуватися тими засобами, які комфортні для всіх учасників освітнього процесу.

Щоб оцінити індивідуальні досягнення здобувачів освіти доцільно використати оцінювання портфоліо.

Портфоліо – це накопичувальна система оцінювання, що формує в учнів ставити цілі, планувати та організовувати особисту навчальні діяльність; накопичення робіт різного виду, що підкреслює індивідуальний розвиток кожного; підвищення ролі самооцінки (Лотоцька Л., 2020, с.51).

Такий вид оцінювання використовує ряд критеріїв для внесення учнівських робіт до портфоліо; форми подання матеріалу; планування процесу оцінювання; самооцінка з боку учня.

Портфоліо створюють для демонстрації робіт, найкращих досягнень учнів, з допомогою якого можна відслідкувати динаміку розвитку учнів з різними захопленнями.

Маючи у використанні соціальні мережі та месенджери, що дозволяють створювати закриті групи, чати, теми завдань, проблем, інформації. Учень аналізує і обробляє інформацію, робить висновки, ухвалює рішення згідно своїх роздумів та свої шляхи вирішення проблеми.

Вищевказані інструменти направленні на запам'ятовування, розуміння матеріалу та розв'язок задач. Проте основною метою якісного освітнього процесу має бути мислення іншого рівня. Навички на які при традиційному уроці не вистачає часу. На період дистанційного навчання відкриваються нові можливості, інші типи завдань, що сприяють творчому підходу до вирішення завдань.

З'являються наступні можливості: замість типових завдань такі як презентація чи реферат, можемо запропонувати учням власноруч створити відео з певної теми. Здобувачі освіти мають можливість це зробити з допомогою телефону (сервіс Screencast-o-matic); ніж створювати перелік питань на які слід надати відповіді, слід запропонувати попрацювати самостійно над створенням відповідних запитань, таким чином учень вчиться не тільки відтворювати інформацію, а й опрацювати її (Learningapps Genially); учні можуть записувати відео і фактично спілкуватися між собою обговорюючи певну навчальну тему (Flipgrid); після опрацювання параграфу доцільно складати карту понять за ним (MindMeister); фіксувати події які відбуваються в житті учнів з допомогою щоденника вражень, що може бути цінною навчальною діяльністю (Blogger); використання творчих завдань за допомогою програм створити комікс про вивчений літературний твір, параграф або програму, гру що буде цікаво і мотиваційно (Stay Board Thath, Scratch)(Пасічник О., 2020).

Також потрібно пам'ятати про безкоштовні онлайн – бібліотеки, програми для образотворчого мистецтва, відео для фізичних вправ та безліч програм створених для всебічного розвитку учнів.

Пізнавальна, мисленева діяльність учнів дозволяє йому виходити за межі одержаної інформації, розвиватися і будувати нові знання. Головна роль вчителя полягає в допомозі учням, стимулюванні їх самостійних роздумів, відкриттів, нових поглядів, ідей на предмети та нову інформацію. Одночасно, учень і учитель залишаються в активному діалозі. Важливу роль відіграє зворотній зв'язок між всіма учасниками процесу: учні –надсилають виконані завдання, свої питання щодо вивченої теми; вчителі – перевірка завдань, коментування робіт (на які моменти слід звернути увагу), відповіді на запитання від учнів; батьки – уточнення графіку навчання; аналіз успішності своїх дітей.

Отже, використавши інструменти телекомунікаційної структури можна налагодити тісну, продуктивну та націлену на результат взаємодію, яка дасть змогу провести дистанційне навчання в максимально комфортних умовах для всіх її учасників.

2.4. Методичні поради щодо проведення дистанційного навчання в початкових класах.

Методичні поради для вчителів щодо проведення дистанційного навчання в початкових класах:

- якісна організація дистанційного навчання;
- визначитися з інтернет –платформою (вона має влаштовувати всіх учасників освітнього процесу);
- вирішити проблеми з недостатньою компетентністю вчителів при роботі на ПК.
- скласти відповідний розклад уроків та консультацій з предметів (по яких виникає багато питань) на період карантину;

- розробити критерії оцінювання та контролю (критичне оцінювання, дотримання академічної доброчесності, налаштувати зворотній зв'язок з учнями);
- удосконалювати педагогічну діяльність (під час навчання доцільно надавати завдання різних видів);
- вміти ефективно працювати та використовувати електронні ресурси;
- налагодити якісну комунікацію із здобувачами освіти та організувати їхню самостійну роботу;
- розробити власну стратегію розвитку;
- орієнтуватися в потоці інформації, оцінювати та аналізувати медіа тексти;
- застосовувати методики і технології організації та реалізації електронного та змішаного навчання (Гібалова, Н., 2021, с.20).

Щоб забезпечити якісну організацію керівнику навчального закладу необхідно: розпланувати і здійснити освітній процес; створити освітнє середовище, де будуть реалізовані всі освітні потреби та забезпечена підтримка при навчанні, вихованні та розвитку учнів; забезпечити діалог з педагогічним колективом, постійно взаємодіяти, та оперативно вирішувати проблемні питання (Врадій К., 2018, с.88)

Наступний крок визначитися з інтернет – платформою, організувати та налагодити процес дистанційного навчання. Необхідною умовою якісної та безпечної роботи є інструктаж з інформаційної та техніки безпеки здобувачів освіти (Комп'ютерна грамотність). Учням слід дотримуватись безпечної відстані від екранів цифрових пристроїв, зберігати правильну осанку, працювати при якісно освітленні, щоб зробити процес навчання максимально зручним.

Працювати злагоджено та не перекладати відповідальність на інших, весь колектив вирішує та обирає кращий варіант, враховуючи можливості школи та всіх учасників. Вчителі налагоджують комунікацію з учнями та

батьками. В педколективі обрати відповідальних осіб - кординаторів, які зможуть побудувати модель дистанційного навчання та сприятимуть вирішенню організаційних питань. Необхідно з'ясувати у вчителів перелік складнощів, що виникають при опануванні платформ, організувати роз'яснення або додаткове навчання. Дистанційне навчання буде результативним лише за умови посильних можливостей для всіх.

Складаючи відповідний розклад уроків та консультацій з окремих предметів на період карантину, слід рівномірно розподілити навантаження з урахуванням гнучкого графіку з врахуванням базових вимог. Переглянути календарне планування та скоригувати його. Підібравши основні теми для вивчення.

Доцільно застосовувати в процесі навчання різні ігри, які сприятимуть розвитку творчого мислення, формування практичних навичок, моделювання власного не типового іншим стилю спілкування і поведінки при вирішенню різних завдань (Гуревич, Р.С., 2019, с.14).

Формування оцінювання є одним із важливих кроків. Беручи до уваги, що ми працюємо з учнями початкової школи оцінювання теж може бути адаптоване, замість використання автоматизованих тестів (оцінювання відповідей з врахуванням результатів) застосувати оцінювання більше розраховане на отримання практичних навичок (можливість школяра вирішити завдання, перевірити та мати змогу доопрацювати і повторно виконати його). Важливою умовою гарного рівня оцінок є зворотній зв'язок (проаналізувати виконання завдання) труднощі, які виникають при виконанні, порівняти реальні результати з тими, що передбачалися попередньо, підбити відповідні висновки і розробити план досягнень на наступний період). При оцінюванні не слід дуже критично ставитись до цього процесу, а звернути увагу на здоров'я дитини, причини не встигання та низької успішності, щоб розуміти способи їх розв'язання. Не слід забувати про академічну доброчесність.

Удосконалення педагогічної діяльності слід розпочати з мотивації. Розробляти різні інтерактивні вправи, навчальні відео, власні тести, карти понять, комікси, програми, що безперечно зацікавить, буде стимулювати школярів до активної творчої діяльності. Найголовнішим завданням вчителя на всіх уроках має стати розвиток у дитини гнучкості мислення. Для цього потрібно трансформувати урок на урок - спілкування, урок- істина, урок –діалог. Виробити систему професійних цінностей на основі власного прагнення до досконалості, мотивації до професійного розвитку. Володіти гнучкістю й нестандартним мисленням, уміти адаптуватися до швидких змін та умов життя.

Інформаційно комп'ютерна –компетентність вчителя має бути на достатньому рівні, що дозволить бути сучасною, активно діяти в інформаційному середовищі, застосовувати найновіші досягнення техніки в своїй професійній діяльності (Юрченко, О., 2020, с.2). У випадку коли педагог не володіє даною компетентністю, необхідно забезпечити постійну підтримку більш кваліфікованого спеціаліста.

Вміння ефективно працювати з використанням електронних ресурсів набувається при самоосвіті, самовдосконаленні та курсах підвищення кваліфікації. Цю частину роботи можна вивчати відвідавши курси при ІППО, стажування, участь у тренінгах, майтер-класах, проектах, конференціях, семінарах та вебінарах на платформах (Всеосвіта, Ed Era, портал «Класна Оцінка», центр «Про світ», Prometheus, Щоденник, також Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка пропонує вчителям скористатись дистанційною платформою <http://e-learning.ippo.kubg.edu.ua/> (Антощук С.В., 2018, с. 8). Маючи хороші навички можна налагодити якісну роботу в синхронному і асинхронному режимі.

Для роботи із здобувачами освіти вчителям та батькам рекомендується використовувати для навчання і платні онлайн інструменти (див табл.2.3).

Перелік онлайн інструментів

Платні платформи та з розширеним платним доступом	Опис можливостей
Learning.ua	інтерактивні завдання з математики, української мови
Stude-smile	для молодших школярів вчитися рахувати і писати
Розумники	понад 16 000 інтерактивних завдань з математики, української мови та курсу «Я досліджую світ» для учнів 1-4 класів
Classtime	вправи та тести також можна ставити оцінки, тут є готові завдання, також можна створювати власні, безкоштовна версія налічує понад 30 тисяч питань для учнів
Кейс-уроки	мета кейс-уроків - розвинути м'які навички, уміння вчитися, критичне мислення, командна робота, концентрація уваги
Мій клас	містить онлайн курси з 1-11 клас; складається з теоретичного блоку у вигляді тексту і практичного блоку

Висока комунікація із здобувачами освіти досягається за рахунок добре налагоджених програмного забезпечення, з'єднання через мережу Інтернет, надання учням достатніх перерв між уроками та створення сприятливого психологічного настрою при здійсненні навчання. В учнів важливо розвинути вміння організувати свою самостійну роботу (Кухаренко В.М., 2019).

Отже, щоб забезпечити успішне проведення навчання в дистанційному режимі викладачу потрібні: підтримка у формі різних тренінгів; багато методичних, змістовних, організаційних матеріалів для проектування своєї роботи, для керування навчальною діяльністю

здобувачів освіти; технічна підтримка; час на складання курсу; якісний постійний сервіс; система заохочень тьюторів; сучасні, удосконалені навчальні середовища, що постійно оновлюються. Велику роль для викладача відіграє можливість працювати з детальними, зрозумілими методичними матеріалами.

Висновки до розділу 2

Дистанційне навчання – одна із дієвіших форм надання і отримання освіти. Враховуючи, що кожен школяр активний користувач сучасних цифрових технологій, то ця форма навчання є найбільш прийнятною, цікавою, легкою в застосуванні.

Використовуючи дистанційні технології можна збільшити можливості стандартного середовища та освітнього процесу протягом карантину чи канікул.

Перед початком дистанційного навчання педагогічний колектив обговорює, планує та здійснює навчання згідно прийнятих рішень.

Користуючись певною академічною свободою, вчитель має право самостійно обрати ту чи іншу платформу для здійснення навчальної діяльності. Вчитель визначає скільки часу буде проведено в асинхронному та синхронному режимі.

Необхідною умовою успіху є систематична робота з батьками класу, адже від взаємозв'язку та взаємопорозуміння важливості дистанційної форми залежить результат навчання здобувачів освіти.

На основі проведеного анонімного онлайн-опитування батьків щодо дистанційного навчання можна зробити відповідні висновки:

Отже, вчителі Банилово-Підгірнівської 1-4 класів для організації і проведення навчальної діяльності частіше використовують месенджер Viber. З допомогою цього месенджера надсилають як власні роз'яснення, відео так і запозичені; звукові записи по темі, щоб зменшити навантаження

на зір школярів. Зворотній зв'язок відбувається шляхом надсилання виконаних завдань, відео із вивченими віршами, фото малюнків та інших робіт.

Отже, серед проблем, які найчастіше виникають у батьків при участі в дистанційному навчанні перш за все це брак досвіду щодо використання спеціальних навчальних програм та електронних платформ, на другому місці бачимо обмежений доступ до мережі Інтернет, а також значний відсоток дали відповідь проблеми з мотивацією.

Отже, 58% батьків систематично допомагають учням, це говорить проте, що учням важко самостійно організувати навчальний процес при дистанційному навчанні, виникають труднощі з виконанням завдань, навіть ті учні, які в школі легко справлялися з поставленими завданнями, при роботі у віддаленому режимі відчували певні труднощі. 25 % батьків взагалі не допомагали під час навчання своїм дітям.

Організація дистанційного навчання стала певним викликом для шкіл та педагогів і викликала певні складнощі вдома. Тому як бачимо 42% батьків частково задоволені навчанням дитини під час карантину і тільки 25% задоволені повністю. Взагалі не задоволені 22% батьків.

ВИСНОВКИ

Результати теоретичних досліджень дають можливість зробити висновки такі :

Визначено теоретичні засади педагогічної взаємодії при організації дистанційного навчання. Здійснено аналіз наукових здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених, щодо педагогічної взаємодії, організації дистанційного навчання. З'ясовано що передумовами виникнення дистанційного навчання: науково-технічний ріст; інформатизація освіти та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій навчальний процес початкової школи; стрімкий розвиток інформаційних технологій; створення навчальних середовищ; поява платформ дистанційного навчання, появою пандемії COVID-19.

Розкрито сутність базових понять дослідження: дистанційне навчання; віртуальний клас; дистанційний курс; змішане навчання; технології дистанційного навчання; Moodle.

-дистанційне навчання – це організований засобами ІКТ з використанням дистанційного курсу навчальний процес, якому притаманні всі особливості звичайного (очного) навчального процесу.

-віртуальний клас (група) - це спільнота учнів, які пов'язані з допомогою комп'ютерних мереж під час виконання ними спільних завдань.

-дистанційний курс – це комплекс інформаційних науково-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених у віртуальному навчальному середовищі для організації дистанційного навчання на основі інформаційних і комунікаційних технологій для реалізації моделі дистанційного навчання.

-змішане навчання –цілеспрямований процес здобування знань, набуття умінь і навичок, засвоєння способів пізнавальної діяльності суб'єктами навчання та розвитку їхніх творчих здібностей на основі комплексного систематичного використання традиційних, інноваційних педагогічних технологій та інформаційно-комунікаційних технологій

навчання (зокрема, електронного, дистанційного, мобільного навчання) за принципами взаємного доповнення з метою підвищення якості освіти.

-технології дистанційного навчання - це система дидактичних та інформаційно-комунікаційних технологій, яка утворена за рахунок схожих, методів і засобів, форм навчання кінцевою метою якої отримання якісного результату навчання з використанням розробки дистанційних курсів, організація навчального процесу та керівництво ним.

-Moodle – це безкоштовна, відкрита система управління навчанням, яка реалізує філософію «педагогіки соціального конструктивізму» та орієнтована насамперед на організацію взаємодії між науково (науково-педагогічним) працівником та слухачем, підходить як для організації дистанційного навчання, так і для підтримки очного навчання.

Вивчено переваги й недоліки. Аналізуючи переваги і недоліки дистанційного навчання можна зробити висновки, що дана модель навчання вимагає від учнів максимального бажання вчитися, ставитися доброзечно до виконання домашніх завдань, від батьків - забезпечення максимально комфортних умов для навчання, від вчителів уважності, зібраності, наполегливості, вміння налагодити навчальну діяльність в даних умовах.

Встановлено особливості організації дистанційного навчання у початковій школі та розглянуто питання забезпечення педагогів та батьків програмним забезпеченням щодо організації дистанційної форми навчання.

На констатувальному етапі дослідження проведено анонімне анкетне опитування вчителів та батьків учнів початкових класів Банилово-Підгірнівської гімназії. Результати дослідження оформлені у вигляді діаграм. Опираючись на результати дослідження запропоновано методичні поради щодо організації дистанційного навчання в початковій школі.

Отже, дистанційне навчання надає можливість використовувати комп'ютерні та телекомунікаційні технології для забезпечення інтерактивної взаємодії вчителів та здобувачів освіти на всіх стадіях навчання. На сьогоднішній день завдяки інформаційно - комп'ютерним

технологіям, великій кількості платформ, онлайн - сервісів для забезпечення якісної взаємодії вчителів та здобувачів освіти.

Дистанційну форму навчання швидко можна впроваджувати в навчальний процес, що підвищує зацікавленість учнів у навчанні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антошук, С.В. (2018) WEB-Ресурси для сучасного вчителя нової української школи. *Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи.* (Коневщинська, О.Е, & Овчарук О.В., Ред.). Київ, 61с. С.8-9.
2. Березовин, Н.А., & Цырельчук Н.А. (2008) *Психология педагогического общения: учеб.-метод. пособие для студентов пед. специальностей и педагогов*. Мн.: МГВРК, 2008. 464с. С.35
3. Биков, В.Ю., & Пінчук, О.П. (2017) Проблеми та завдання сучасного етапу інформатизації освіти. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики.*(Кремень, В.Г. & Саух, П.Ю, Ред.). Київ, 193с.
4. Бібік Н. (2018) *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Київ: Літера ЛТД, 159с.
5. Богачов, Ю.М., & Мушка, І.В. (2012) *Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.* (Богачов, Ю.М. Ред.). Київ, 160с.
6. Вишнівський, В.В., & Ільїн О.О. (2014) *Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів.* Київ: ДУТ, 140с.
7. Воротникова, І. П., & Якубов С.В. (2017) *Упровадження дистанційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів.* Київ,140с.
8. Воротникова, І.П., & Чайковська Н.В. (2020) *Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва.* Київ, 456с.
9. Воротникова, І.П. (Ред.) (2020) *Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник.* Київ, 48 с.

- 10.Врадій, К. (2018) Формування інформаційної компетентності майбутніх учителів початкових класів НУШ. *Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю*. Бердянськ, 247с. С.88.
- 11.Гавлітіна, Т. (2021) Виховання компетентної особистості в новій українській школі. *Особистість на шляху до духовних цінностей: інноваційна практика, набутий досвід: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції*. (Черній, А.Л. Ред.). Рівне: РОІППО, 164с. С.40
- 12.Гібалова, Н., & Процай Л. (2021) Підготовка вчителя нової української школи за спеціалізацією «Електронне навчання» . *Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи*. (Овчарук, О.В., Ред.). Київ, 117 с. С.20.
- 13.Глуховська, Н.А. (2016) *Проблеми і перспективи дистанційного навчання в системі підготовки майбутніх фахівців в умовах євроінтеграції* Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти, 67с.
- 14.Гогонянц, С.Ю., & Шапран, О.О. (2020) *Використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі: методичні рекомендації* (Салкуцан С.М.Ред.). Київ, 6с., 26с.
- 15.Горбачов, С. (2020) Результати опитування батьків «Навчання під час карантину» , [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eo.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/Rezultaty-opytuvannia-22Navchannia-ditey-pid-chas-karantynu22.pdf>
- 16.Громко, Г. & Черних, О. (2020) *Методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі)*. Київ, 20с. (5,6)
- 17.*Комп'ютерна грамотність та її складові* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukped.com/skarbnichka/626-.html>

18. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні від 20 грудня 2000р.
19. Коренев, А.А. (2021) *Принципы построения педагогического взаимодействия в условиях дистанционной формы обучения*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/printsipy-postroeniya-pedagogicheskogo-vzaimodeystviya-v-usloviyah-distantsionnoy-formy-obucheniya/viewer>
20. Кулага, І.В., & Ільницький Д.О. (2013) *Результати дослідження світового досвіду організації та розвитку дистанційної освіти*. Київ, 5с.
21. Кухаренко, В.М. & Бондаренко В.В. (2020) *Екстрене дистанційне навчання в Україні*. (Кухаренко, В.М., Бондаренко В.В., Ред.). Харків, 409с.
22. Кухаренко, В.М. (2019) *Тьютор дистанційного та змішаного навчання*. Київ: Міленіум, 307с.
23. Кухаренко, В.М. (2020) *Щотижнева організація роботи вчителя у дистанційному навчанні* URL: <https://kvn-e-learning.blogspot.com/2020/04/blog-post.html>
24. Кухаренко, В.М., & Столяревська, А.Л. (2016) *Теорія та практика змішаного навчання*. (Кухаренко В.М., Ред.). Харків: «Міськдрук», 28с.
25. Латигіна, А.Г., & Богатирьова, К.В. (2021) *Дистанційне навчання в глобалізованому світі*. Київ, 101с.
26. Лотоцька, А., & Пасічник О. (2020) *Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації*.
27. Ляхоцька, Л.Л. (2020) *Дистанційне навчання та інформаційно-комунікаційні технології в системі відкритої післядипломної освіти*. Київ, 170с.
28. Ляхоцька, Л.Л. (2018) *Дистанційна технологія навчання в післядипломній педагогічній освіті*. Київ, 288 с.

- 29.Миронов, Ю.Б. (2009) Переваги та недоліки дистанційного навчання
URL: <https://kerivnyk.info/perevahy-ta-nedoliky-dystantsijnoho-navchannya>
- 30.Муковіз, О.П. (2018) *Основи дистанційного навчання у початковій освіті*. Умань: Візаві, 20с.
- 31.*Нова українська школа: poradnik dla vchytelja-Plejadi 2017* .
[Електронний ресурс].
<https://nuschool.com.ua/lessons/elementary/1adviser/index.html>
- 32.Нор К.Ф. (2006) *Спільна діяльність педагогів і учнів як спосіб реалізації педагогічної взаємодії*. Наукові праці Том 50 випуск 37
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2006/50-37-2.pdf>
- 33.Пасічник О. (2020) Як технічно організувати дистанційне навчання – покрокова інструкція.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://nus.org.ua/articles/yak-tehnichno-organizuvaty-dystantsijne-navchannya-pokrokovaya-instruktsiya/>
- 34.Пономарьова, Г.Ф., & Беляев С.Б. (2013) *Нові педагогічні технології*. Харків, 280с. 45 с.
- 35.Ребрина, В.А. (2012) *Лекція на тему «Цифрова культура педагога. ІКТ компетентності сучасного вчителя.»* В.А.Ребрина, Хмельницький ОІППО. URL: <http://dn.hoippo.km.ua/ckp/ckp.pdf>
- 36.Сівак Н. А. (2015) *Налагодження партнерської взаємодії між батьками та вчителями сучасної початкової школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, №8(52)*. Суми, 410с.
- 37.Смульсон, Ю.І. & Жалдак М.І. (2012) *Дистанційне навчання: психологічні засади*.(Смульсон, М.Л., Ред.). Кіровоград: Імекс-ЛТД, 240 с.
- 38.Терещенко, Н.М. (2010) *Розвиток ікт-компетентності вчителів в умовах інноваційної діяльності*. м. Бердянськ, загальноосвітня школа

[URL:https://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp22/6/tereshhenko_tezi.pdf](https://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp22/6/tereshhenko_tezi.pdf)

- 39.Швадчак Н. (2020) *35 інструментів для дистанційного навчання – добірка НУШ* [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlya-dystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/>.
- 40.Шуляр, В.І. (2020) *Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році: методичні рекомендації*. Миколаїв, 108с.
- 41.Шульга, А., Дідух, В. (2020) *Можливості дистанційної освіти в педагогіці партнерства. Актуальні питання гуманітарних наук*. Випуск, том 4. 260с.
- 42.Юрченко, О. (2020) *Дистанційка перезавантаження. 10 онлайн-ресурсів, що знадобляться на уроках* [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/dystantsijka-perezavantazhennya-10-instrumentiv-yaki-zekonomlyat-chas-vchytelya/>
- 43.Яремчук, Н.Я., Лавро, О.О. (2021) *Молодий вчений: Науковий журнал: Дистанційне навчання у ЗВО: нові можливості та перспективи*. №8 (96)
[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1856>

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для батьків школярів щодо організації освітнього процесу в 2020/2021 навчальному році

Шановні батьки пропонуємо Вам взяти участь в анонімному онлайн опитуванні, метою якого є проаналізувати та вивчити досвід організації дистанційного навчання в початковій школі.

1. Якими видами програм та платформ користуються вчителі для навчання Вашої дитини? (можна обрати декілька варіантів відповіді).

1.	Skype
2.	ClassDojo
3.	YouTube
4.	Ding Talk
5.	Zoom
6.	Viber
7.	Google Classroom
8.	Moodle
9.	Facebook
10.	Telegram
11.	Instagram
12.	Kahoot
13.	Не мають взагалі обладнання
14.	Користуються сайтом

2. Які недоліки, проблеми виникають при здійсненні дистанційного навчання (можна обрати декілька варіантів відповіді).

1.	Не достатньо навичок роботи з програмним забезпеченням
2.	Проблеми із засвоєнням нових тем
3.	Проблеми з мотивацією
4.	Багато завдань
5.	Відсутні гаджети
6.	Обмежений доступ до мережі Інтернет

3. Чи допомагали Ви дітям під час дистанційного навчання? .

1.	Постійно
2.	Частково
3.	Взагалі не допомагали

4. Як здійснювалося навчання у вашої дитини під час карантину?

1.	Відеоконференції в Google Classroom
2.	Самостійне опрацювання матеріалу з підручника
3.	Перегляд відеоуроків або звукових записів
4.	Виконання вправ, завдань, задач тільки з підручника
5.	Відео конференції в Zoom
6.	Відео конференції в Google Classroom

5. Чи задоволені Ви навчанням вашої дитини під час карантину?

1.	Так
2.	Ні
3.	Частково
4.	Більше, ні
5.	Більше, так

Додаток Б

**Анкета щодо організації освітнього процесу
в 2020/2021 навчальному році**

Шановні вчителі пропонуємо Вам взяти участь в анонімному онлайн опитуванні, метою якого є проаналізувати та вивчити досвід організації дистанційного навчання в початковій школі.

1. « Чи користувались Ви освітніми онлайн – платформами до переходу на дистанційне навчання?»

1.	Так
2.	Ні
3.	Важко відповісти

2. «Якими ресурсами Вам доводилось користувались до переходу на дистанційний режим роботи?»

1.	Viber
2.	ClassDojo
3.	Learning Apps
4.	Classtime
5.	Zoom
6.	Електронна пошта
7.	Google Classroom
8.	Moodle
9.	Facebook
10.	Telegram
11.	Instagram
12.	Kahoot
13.	Тести на Всеосвіта
14.	Сайт школи

3. «Якими у Вас були цілі при використанні навчальних платформ до переходу на дистанційне навчання?»»

		Ніколи	Рідко	Час від часу	Часто	Завжди
1.	Для домашніх завдань					
2.	Для опрацювання деяких тем					
3.	Завдання отримували ті учні, які пропустили урок					
4.	Під час проведення уроку					

4. «Які труднощі у Вас виникають при плануванні уроку з використанням дистанційних технологій?»»

1.	Відсутнє стабільне з'єднання до мережі Інтернет
2.	Відсутність гаджетів
3.	Технічні проблеми
4.	Підготовка додаткового матеріалу для учнів, які не мають
5.	Великі витрати часу на підготовку уроку

5. «Оцінка навантаження на вчителя в період дистанційного навчання»

1.	Збільшилось
2.	Зменшилось
3.	Не змінилось

6. «Оцінка навантаження на вчителя в період дистанційного навчання»

1.	Збільшилось
2.	Зменшилось
3.	Не змінилось

7. «Основні проблеми з якими Ви зустрічаєтесь під час дистанційного навчання»

1.	Деякі діти та батьки не готові до роботи в серйовищі дистанційного навчання
2.	Доводиться постійно переривати уроки через те, що хтось із дітей від'єднується від трансляції
3.	У вчителя низька швидкість інтернету , що заважає проводити уроки
4.	Деякі діти не можуть впоратись з підключенням до відеотрансляції самостійно
5.	Перебої в роботі відеоплатформи через перевантаження
6.	Важко під'єднати всіх дітей до відеотрансляції

8. «Які форми комунікації з учнями Ви використовуєте?»

1	Вчитель розміщує домашні завдання в електронному щоденнику, учні вивчають його самостійно
2	Виконані домашні завдання надсилають батьки
3	Учні вивчають матеріал на онлайн-ресурсах; Н-д вивчаються відеоуроки на Classroom, а потім вивчають тему разом з вчителем
4	По відеозв'язку учні отримують матеріал та виконують завдання разом з вчителем
5	Через аудіоповідомлення в соціальних мережах

9. «Які канали завантаження домашніх завдань Ви використовуєте?»

1.	По моему предмету немає домашніх завдань
2.	Надсилають на пошту класу
3.	Завантажують на хмарні середовища
4.	Завантажують на освітню платформу для дистанційного навчання
5.	Завантажують в спеціальну групу в соціальних мережах

Додаток В**Перелік освітніх джерел та онлайн платформ на допомогу педагогам в організації дистанційного навчання**

Студія онлайн-освіти Educational Era <https://www.ed-era.com/>

iLearn (<https://ilearn.org.ua/>) – цікаве, безкоштовне і доступне 24/7

навчання: онлайн курси з основних предметів ЗНО, вебінари з найкращими репетиторами Києва, тести, подкасти, матеріали для самопідготовки .

Prometheus <https://prometheus.org.ua/> Онлайн курси України і світу із різних предметів та різноманітних напрямків для вчителів та учнів

Інтерактивні підручники Edera (математика, біологія, укр. мова, історія України, фізика, географія, біологія) <https://www.ed-era.com/books/>

Мультимедійні підручники КМ Медіа (з відео і можливістю читати на телефонах) <http://kmmedia.com.ua/books/>

Українська програма – каталог е-підручників, відео, аудіокниг для школи <http://ukrprog.com/>

Розумники – придбання (диски та скачування з сайту) ліцензійних МОН е-підручників (педагогічні програмні засоби, тести, лабораторні практикуми та інше) <http://rozumniki.net/>

Нова школа -навчальні диски для школярів (каталог ресурсів всіх предметів) <http://novashkola.com.ua/>

Електронні версії підручників <https://e-pidruchnyky.net/>

Сервіси для вчителів

Он-лайн школа «На Урок» <https://naurok.ua/>

Безкоштовні ресурси для налаштування дистанційного навчання:

- <https://coggle.it/> - найпростіший інтерфейс, можна зберегти

зображення в форматі PNG або PDF

- <https://www.xmind.net/> - чудово працює на платформах Windows /

Mac /Linux.

Платформи для проведення онлайн уроків:

- <https://classroom.google.com/> - простий, інтуїтивний інтерфейс. Якщо

давночули про цей ресурс і планувати опанувати – час настав! В мережі

є купа навчальних відео, як налаштувати платформу. Приклад -

<https://www.youtube.com/watch?v=C9rN1vJZJkE>

- <https://myownconference.com.ua> – платформа для проведення вебінарів.

У безкоштовному варіанті є можливість підключення до 20 осіб –

підійде, якщо у вас підгрупа або в класі до 20 осіб (можливо в сільських школах).

- <https://zoom.us/webinar> - проста в налаштуванні та реєстрації. В

Youtube можна знайти безліч відео-пояснень, як працювати з

платформою.

Створення завдань, тестів, пазлів, вікторин

<https://learningapps.org/> Тестування учнів в онлайн-режимі

<https://www.classtime.com/uk/> та <https://naurok.com.ua/test/about>

Каталог електронних освітніх ресурсів для учнів та вчителів

<http://video.novashkola.ua/>

Організація дистанційного навчання у школі

<https://www.pedrada.com.ua/article/2476-organizatsiya-distantsynogo->

[navchannya- u-shkol](http://navchannya-u-shkol)

Задачі і тести з математики для 1 класу

<https://learning.ua/matematyka/pershyi-klas/>

Завдання з математики для дитини (підготовка до школи, 1 клас, 2 клас, 3 клас, 4 клас) <http://osvita.ua/school/70399/>

Платформа для навчання математики, розроблена експертами з педагогіки <https://www.matific.com/ua/uk/home/>

Завдання з математики (дошкільнята, 1-10 класи)

<https://learning.ua/matematyka/>

Онлайн курси з математики <https://naurok.ua/course/math>

Формувальне оцінювання:

<https://www.youtube.com/watch?v=Agm21SkpbNs>

Формувальне оцінювання:

https://www.youtube.com/watch?v=rN_7w3Sd3Eg Формувальне

оцінювання: <https://www.youtube.com/watch?v=0YcO7KNKruc>

Формувальне оцінювання навчальних досягнень молодших школярів

: <https://www.youtube.com/watch?v=x-ToQQFy3NI>

Лепбук. Онлайн-курс для вчителів початкової школи .І.Большакова

<https://www.youtube.com/watch?v=xRRqIOk0vXg>

Сторітеллінг. Онлайн-курс для вчителів початкової школи І.Большакова

<https://www.youtube.com/watch?v=2aYHz1U19U8>

М.Пристинська Щоденні 5

<https://www.youtube.com/watch?v=Pc-gqUlsiR8> ,

М.Пристинська Щоденні 3

<https://www.youtube.com/watch?v=VCIAoATHANIM>.Пристинська

Математика

<https://www.youtube.com/watch?v=Pc-gqUlsiR8> Он-лайн ресурс для вчителів

початкових класів

Сервіси для створення кросвордів, дидактичних ігор, головоломок, вікторин

1. <https://www.proprofs.com>;
2. <https://www.jigsawplanet.com>;
3. <http://www.classtools.net>;
4. <https://learningapps.org>;
5. <http://puzzlecup.com>;

Сервіси для колективного збереження документів.

1. <https://docs.google.com>;
2. <http://office.microsoft.com>;
3. <https://drive.google.com> ;
4. <https://www.dropbox.com>;
5. <https://picasaweb.google.com>;

Сервіси для створення віртуальних класів.

1. <https://learningapps.org>;
2. <https://www.edmodo.com>;

Сервіси для створення інфографіки.

1. <http://vizualize.me/>
2. <https://developers.google.com/chart/>
3. <https://www.easel.ly/>
4. <https://piktochart.com/>
5. <https://infogram.com/>
6. <https://visual.ly/>
7. <https://venngage.com/>

Сервіси для організації віртуальних досок

1. <https://realtimeboard.com/>
2. <https://www.thinking.com/>
3. <http://en.linoit.com/>
4. [https://ru.padlet.com /](https://ru.padlet.com/)

Сервіси для створення хмари

слів

1. <https://worditout.com/>
2. <https://www.jasondavies.com/wordcloud/https://wordart.com/>
3. <https://wordcloud.pro/>
4. <http://www.imagechef.com/>
5. <http://www.tagxedo.com/>

Сервіси для створення інтелект-карт

1. <https://www.mindomo.com/>
2. <https://bubbl.us/>
3. <https://caco.com/>
4. <https://www.mindmeister.com/>
5. <https://www.spiderscribe.net/>
6. <http://www.popplet.com/>
7. <https://mindnode.com/>
8. <https://sourceforge.net/projects/freemind/>
9. <https://www.xmind.net/>
10. <http://wisemapping.com/>

Сервіси для створення стрічок часу

- 1 <https://www.timetoast.com/>
- 2 https://www.preceden.com/?utm_source=timerime&utm_campaign=homepag
3. <http://ww7.whenintime.com/>

Фотосервіси

1. <https://slide.ly/collage/create>
2. <https://www.photovisi.com/>
3. <https://pixlr.com/express/>
4. <http://www.getloupe.com/create>

Онлайн відеоредактори

1. <http://www.cellsea.com/free-online-video-editor>
2. <https://www.iskysoft.com/ru/filmora-video-editor-mac.html>
3. <http://www.videotoolbox.com/>
4. <https://www.wevideo.com/>
5. <https://online-video-cutter.com/>
6. <http://video-editor.su/programma-dlya-obrezki-video.php>
7. <https://videoredaktor.ru/a/obrezka-i-narezka-video>
8. <https://remontka.pro/obrezat-video/>

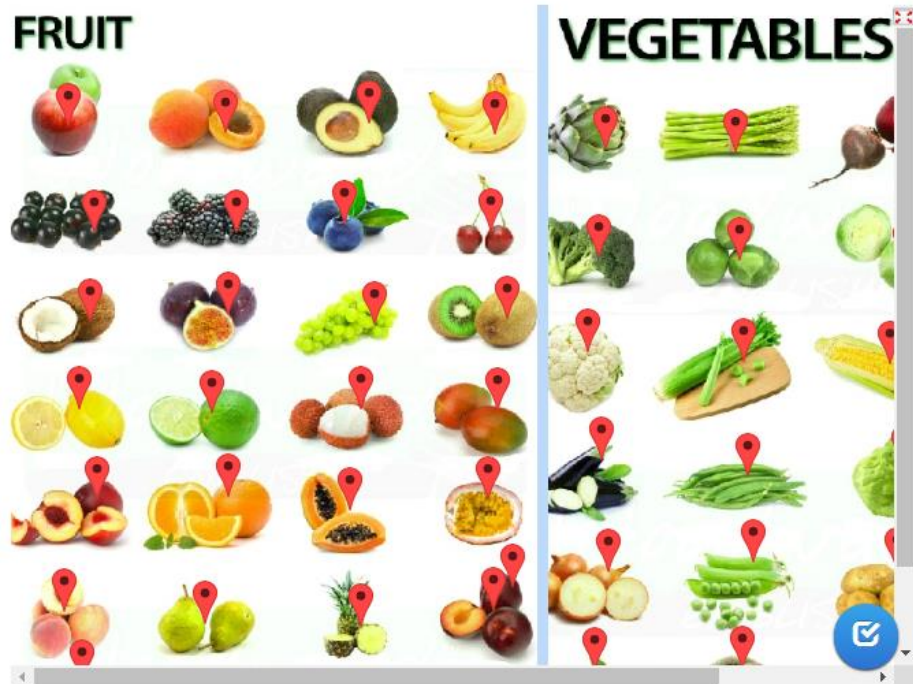
Сервіси для проведення онлайн опитувань

1. <https://docs.google.com/forms/u/0/>
2. <https://quizlet.com/>
3. <https://kahoot.com/>
4. <https://www.classmarker.com/>
5. <https://get.plickers.com/>
6. <https://www.easytestmaker.com/>
7. <https://www.quizalize.com/>
8. <https://www.mentimeter.com/>
9. <https://nearpod.com/>

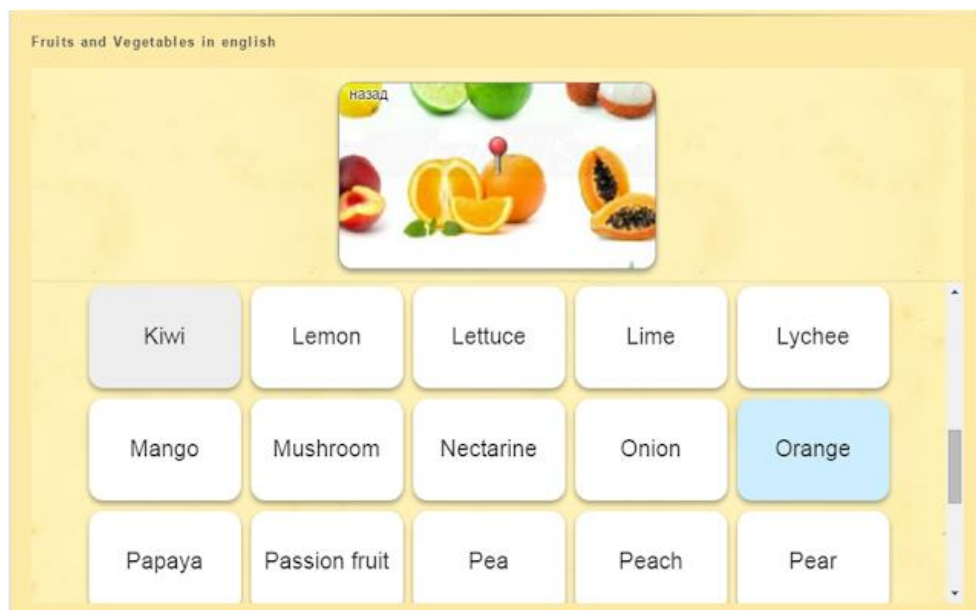
Приклади інтерактивних вправ

1. Категорія «вибір»

Приклад 1 – шаблон «Фрагменти зображення» (<http://LearningApps.org/1570824>)

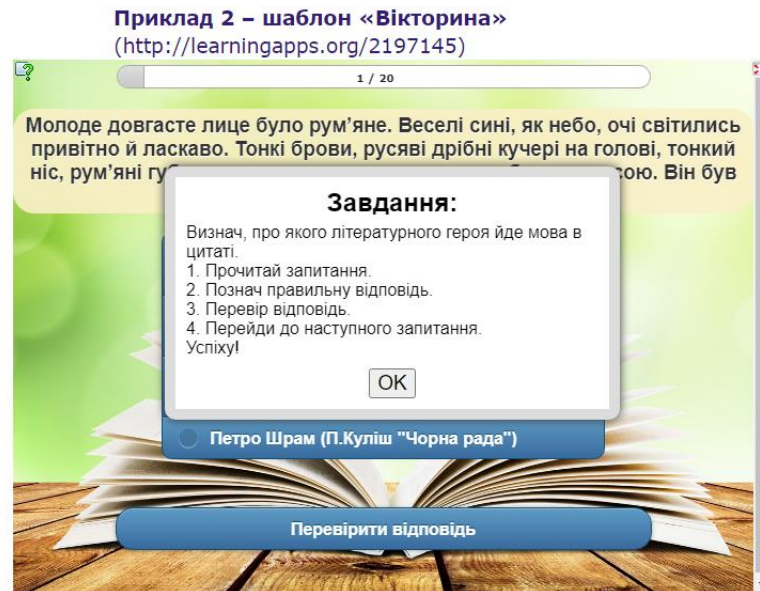

По натисненню на «фішку» з'являється фрагмент зображення зі списком, в якому треба вибрати відповідний допис:

Приклад 2 – шаблон «Вікторина»

(<http://learningapps.org/2197145>)

В середовищі пропонуються шаблони для створення вікторин двох видів: з однією правильною відповіддю та з множинним вибором відповіддю. В обох шаблонах присутня можливість вставки мультимедійного контенту: зображення, аудіоматеріалів та відеоматеріалів.

До цього виду прикладів можна віднести і гру «Перший мільйон» (аналог відомої телегри), шаблон якої також можна використати в середовищі.

Приклад 3 – шаблон «Знайти слова»

(<http://learningapps.org/1217219>)

Приклад 3 – шаблон «Знайти слова»
(<http://learningapps.org/1217219>)

Навчальна гра, суть якої полягає в складання слова з букв, розташованих у сітці поруч один з одним. Слова можна розташовувати не тільки по вертикалі і горизонталі, але і по діагоналі. Створюючи завдання, можна відразу задати ключові слова, які потрібно знайти в таблиці та виділити їх, а можна подати опис цих понять і учні повинні дати відповідь, віднайшовши її в таблиці.

2. Категорія «розподіл»

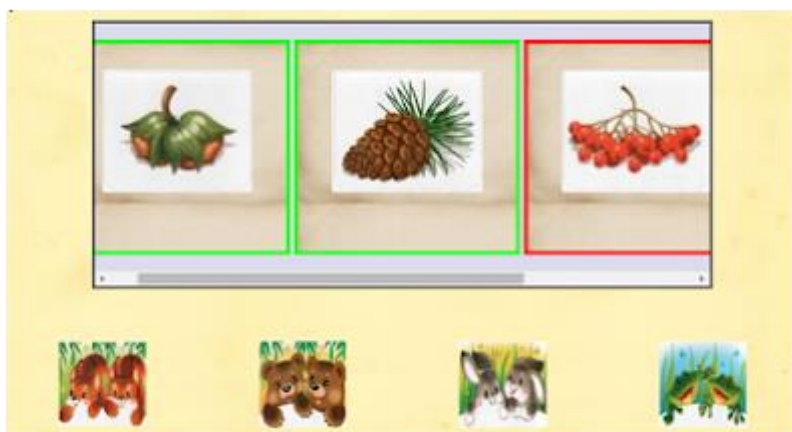
Шаблони вправ даної категорії дають можливість вчителю організувати парну чи групову роботу на уроці.

Приклад 1- шаблон «Поділ на групи».

(<http://LearningApps.org/display?v=p34t19ks301>)

В даному прикладі можна попередньо об'єднати дітей у групи/пари «Зайченятки», «Більчатки», «Жабенятки» та «Медвежатки». Кожна група/пара повинні визначити, що ж «вони» люблять їсти? У завданні треба кожній групі/парі клацати на картку, що відповідає їм.

По завершенні виконання завдання можна переглянути по категоріям правильність відповідей: зеленим контуром позначено правильний вибір, червоним – неправильний.

Приклад 2 – шаблон «Знайти пару»

(<http://learningapps.org/1774175>)

Завдання передбачає з'єднання відповідних зображень та їх описів перетягуванням за допомогою лівої кнопки миші. Можна задавати режими виконання завдань: або при правильній відповіді пари отримують зелене обрамлення і залишаються на екрані, або зникають. Неправильні варіанти обрамляються червоним кольором.

При потребі фрагменти можна роз'єднати, клацнувши мишею на межі з'єднання (при наведенні мишею на межу з'являється двонаправлена стрілка).

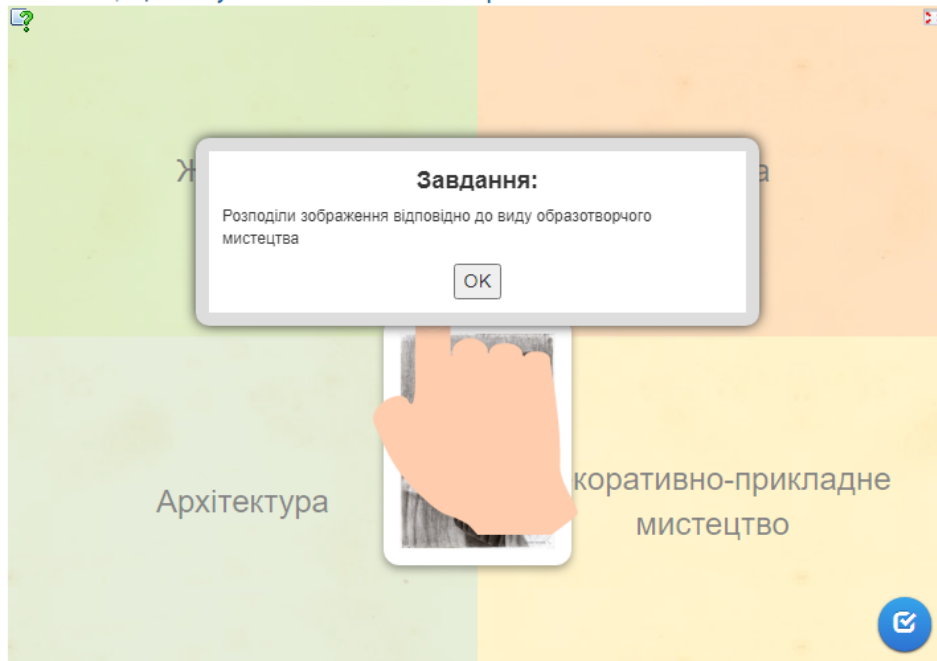
Приклад 3 – шаблон «Класифікація»

(<http://learningapps.org/1483026>)

Приклад 3 – шаблон «Класифікація»

(<http://learningapps.org/1483026>)

Можна створити від 2-х до 4-х полів, на яких треба розмістити відповідні їм елементи, що поступово з'являються на екрані.

По завершенню відбувається перевірка правильності виконання (клацнути на синій кружок в нижньому правому куті): неправильні елементи мають червоне обрамлення, правильні – зелене.

Приклад 4 – шаблон «Пазл»

(<http://learningapps.org/1697331>)

На вкладках обирається потрібна категорія і розкриваються (зникають) ті пазли, що їй відповідають. Під пазлами можна розмістити

зображення, ключове або кодове слово тощо. Кількість вкладок і пазлів можна задати при заповненні форми шаблону вправи.

Приклад 5 – шаблон «Гра «Парочки»»

Суть гри: почергово відкриваються пари табличок; завдання учня визначити чи відповідають таблички один одному, згідно завдання. Приклади відповідностей: два різних зображення одного і того ж об'єкта, зображення об'єкта і відповідь, відповідність слів, графіків функцій та їх формул-описів, вивчення іноземних слів тощо.

Наприклад, треба співставити ілюстрацію та її опис з твору В.Рутківського "Джури козака Швайки" (<http://learningapps.org/1179996>):

При вивченні антонімів можна запропонувати вправу на знаходження пар карток, за якими приховано антонімічні зображення (<http://learningapps.org/1089433>):

3. Категорія «послідовності»

Приклад 1 – шаблон «Просте упорядкування»

Розташувати в певному порядку запропоновані елементи. При переміщенні нумерація у верхньому лівому куті автоматично змінюється. (<http://learningapps.org/2055863>)

Після перевірки можна виконати корекцію відповіді.

Приклад 2 – шаблон «Числова пряма»

Приклад 2 – шаблон «Числова пряма»

З одного боку такий вид вправ можна вдало використовувати як стрічку часу: (<http://learningapps.org/1117256>)

Як варіант використання даного шаблону – встановлення послідовності в алгоритмі дій: (<http://learningapps.org/1349095>)

І, власне, використання числової прямої для опанування поняття координати точки в математиці: (<http://learningapps.org/1257161>)

4. Категорія «заповнення»

Приклад 1 – шаблон «Freetext input» («Введення тексту»)

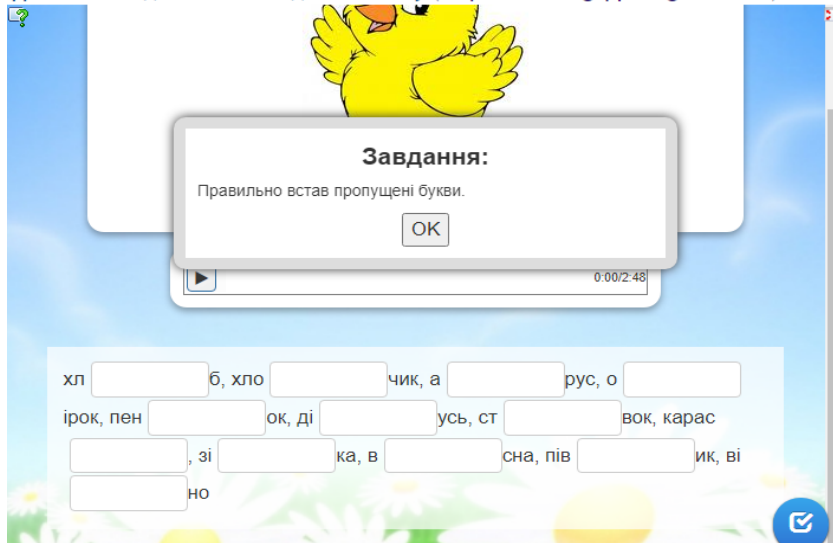
Шаблон дає можливість працювати з різним контентом: текст, зображення, аудіо, відео та озвучений текст. Відповідь вводиться у відповідне поле (<http://learningapps.org/2194040>):

Приклад 2 – шаблон «Заповнити пропуски»

Мета цієї гри полягає в тому, щоб заповнити всі пропуски будь-якими фразами або даними з випадного списку (<http://learningapps.org/1281694>):

Приклад 2 – шаблон «Заповнити пропуски»

Мета цієї гри полягає в тому, щоб заповнити всі пропуски будь-якими фразами або даними з випадного списку (<http://learningapps.org/1281694>):

Приклад 3 – шаблон «Кросворд»

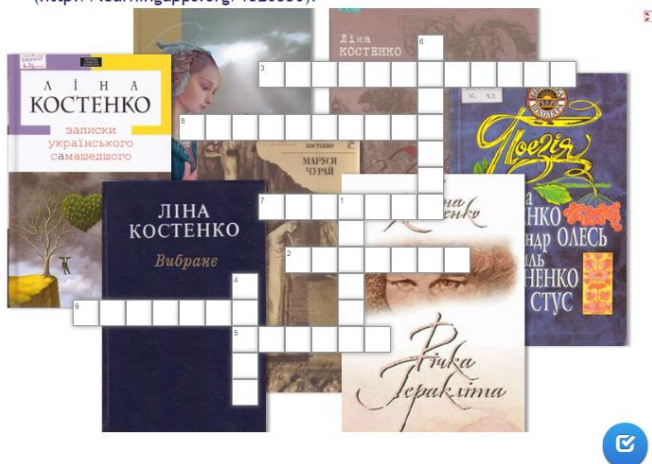
Суть завдання не вимагає пояснень. Для складання кросворду нічого не треба малювати або креслити. Введіть в відповідні поля свої питання і відповіді, все інше програма зробить сама, розмістивши слова по горизонталі і вертикалі і визначивши місця перетинів. Можна встановити фонову картинку.

(<http://learningapps.org/1320556>):

Приклад 3 – шаблон «Кросворд»

Суть завдання не вимагає пояснень. Для складання кросворду нічого не треба малювати або креслити. Введіть в відповідні поля свої питання і відповіді, все інше програма зробить сама, розмістивши слова по горизонталі і вертикалі і визначивши місця перетинів. Можна встановити фонову картинку.

(<http://learningapps.org/1320556>):

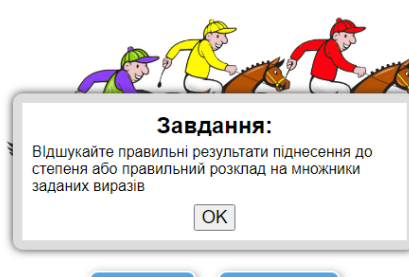
5. Категорія «онлайнві ігри»

Приклад 1 – шаблон «Скачки»

Хід гри зображується у вигляді вершників, які беруть участь у скачках (кожному гравцю відповідає певний вершник). Після кожної відповіді положення вершників змінюється в залежності від правильності і швидкості відповідей.

(<http://learningapps.org/1961371>):

Як і в будь-якій онлайнвій грі тут можна організувати чат між учасниками:

Приклад 2 – шаблон «Порахувати»

Досить проста у створенні і використанні гра, в якій пропонується обчислити значення виразу або підрахувати кількість елементів, об'єктів, літер тощо.

Як варіант використання – організація усного рахунку (<http://learningapps.org/2136883>):

